Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

4-йил чиқиши
10 МАРТ 1969 й
ДУШАНБА
№ 58 (822).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Агитпунктда учрашув

Чилонзор районидаги 157-мактаб биносига жойлашган 25-сайлов участкасида шаҳар Советига ва Чилонзор район Советига депутатликка номзодлари кўрсатилган кишилар билан учрашув кечаси бўлиб ўтди.

Сайловчилар билан учрашув кечасига шаҳар Советига номзодлари кўрсатилган Тошкент шаҳар партия комитетининг бўлим мудири Ж. Қосимов ва «Узгипрозем» илмий текшириш институти директори ўринбосари И. И. Бухалова ҳамда район Советига депутатликка номзодлари кўрсатилган музика интернат-мактабининг директори М. Хўжаева, Чилонзор район капиталь қурилиши бўлими бошлиғи И. М. Чертин, хизматчи И. Умаров, пластмасса заводи ишчиси В. В. Ткаченко, ишчи Ж. Каримов ўртоқлар меҳмон бўлиб келдилар.

Сайловчилар номидан сўзга чиққан Д. Содиқов, Ю Нурматовлар Оқтепа массивида янги мактаб биноси қурилишига, сайловчи оналар номидан сўзлаган З. Солиҳова эса бекатда болалар поликлиникаси очишга ёрдам бериш, шунингдек У. Назаров, И. Умарова, М. Ҳасановлар массивда болалар стадиони қуришга кўмаклашиш, Чархновза маҳалласига телефон автомат ўрнатиш ҳақида ўзларининг дастлабки наказларини бердилар.

Учрашув иштирокчиларига мактаб бадиий ҳаваскорлари концерт қўйиб берди.

16 МАРТ Маҳаллий Советларга САЙЛОВ

ИШ ҚИЗҒИН

Охунбобоев майдони яқинига жойлашган баланд бино пештоқига «44-сайлов участкаси» деб ёзилган.

Агитпункт шинам безатилган. Бу ерга тўпланган ёш сайловчилар билан сайлов участкаси секретари А. А. Махров навбатдаги «Биринчи овоз берувчиларга ёрдам» темасида суҳбат ўтказмоқда.

«Средазгипроводхлопок» илмий текшириш институти қошида ташкил этилган агитпункт ҳар оқшом, айниқса, шанба ва якшанба кунлари жуда гавжум бўлади. Бу ерда сайловчиларнинг дам олишлари, маданий ҳордиқ чиқаришлари учун барча қулайликлар яратилган. Шахмат-шашка ўйнашлари, газета-журналларнинг янги сонлари билан танишишлари, бадиий адабиётлар ўқишлари мумкин. 40 дан ортиқ агитаторлар сайловчилар билан тез-тез учрашиб, «Депутат — халқ хизматкори», «Совет сайлов системаси» ва бошқа темаларда суҳбат ва лекциялар олиб бормоқдалар.

Агитпунктдаги оммавий-сиёсий ишларда «Маслак» ва «Гулбозор» маҳалла активларидан Шермат ота Тошмуҳамедов ва Фатҳулла ака Усмоновлар агитаторларга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

ЯНГИ САЙЛОВ УЧАСТКАСИДА

— Участкамиз янги ташкил этилган,— дейди Маҳмуд Рустамов,— шунинг учун агитаторлар сонини 90 тага кўпайтириб, коммунист ўқитувчилар ва жамоатчи комсомоллардан бош агитаторлар тайинладик. Сайловолди ишларини жонлантиришда 3-Чархкомолон маҳалла активлари яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар.

Муқимий кўчасидаги Н. Крупская номли қизлар педагогика билим юрти биноси пештоқига «28-сайлов участкаси» деб ёзилган.

Бу ерга жойлашган агитпункт гуллар, плакатлар, сайловга доир стендлар ва доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган фотолавҳалар билан безатилган. Агитпунктда билим юрти директори Тожи Алимова, сайлов комиссияси раиси Мавжуда Қосимова ва ўқитувчилар тўпланишган. Бош агитаторлардан Тўлқин Абдураҳмонов, Ўктам Ғуломовалар ҳафталик ҳисобот бериб, янги топшириқлар олмоқдалар. Шу вақт эшикдан уч нуроний отахон — маҳалла активлари кекса коммунистлар М. Тожиев, А. Шоумаров, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи А. Илҳомовлар кириб келиб, пропагандист қизларга сайлов ишларини жонлантиришга тааллуқли маслаҳатлар берадилар.

Сайлов участкасини оталиққа олган А. Навоий номли кинотеатр ходимлари агитаторлар билан биргаликда сайловчиларнинг умумий йиғилишларини план асосида ўтказиб турибдилар.

Билим юрти ҳаваскорлари ўзларининг янги концерт программалари билан сайловчиларнинг кўнглини хушнуд қилмоқдалар.

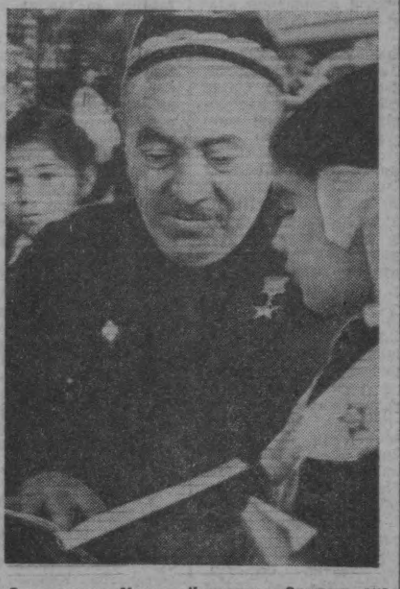

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Оқилхон ака Шарафиддиновни шаҳар ўқитувчилари область Советиi депутатлигига номзод қилиб кўрсатишди.

СУРАТДА: О. Шарафиддинов ўз ўқувчилари билан.

Р. Альбеков фотоси.

ПУХТА ТАРАДДУД

Фрунзе районидаги 144-ўрта мактабга жойлашган 7-сайлов участкасида маҳаллий Советларга бўладиган сайловга тайёргарлик ҳозирги кунларда қизғин тус олган. Агитпунктга уюшган 15 агитатор сайловчилар ўртасида «Совет сайлов системасининг афзалликлари», «Совет кишиларининг ҳуқуқ ва бурчлари», «Совет қонуни сизни ҳимоя қилади», «Сайловдан сайловгача», сингари темаларда ўтказган лекция ва суҳбатлар аҳолида катта таассурот қолдирди.

Дарҳақиқат, сайлов участкасини жиҳозлаш, сайловчилар ўртасида тушунтириш ишларини олиб боришда Баҳри Ешметова, Башорат Холбобоева, Фая Абдураҳмонова, Назира Ғозиева, Рихситулла Лутфуллаев, Азиза Нажмиддинова, Эътибор Зиёмуҳамедова, Ғайрат Алимов сингари агитаторлар ишчанлик намуналарини кўрсатмоқдалар.

● *Бугун «Юлдуз» фирмасида*

Қизиқарли суҳбатлар

Фирма чеварлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат зафарлари билан кутиб олиш учун мусобақалашмоқдалар. Шу билан бир қаторда, улуғ доҳийнинг ҳаёти ва революцион фаолиятига бағишлаб ўтказилаётган суҳбатларни ҳам қизиқиш билан тингламоқдалар.

Куни кеча эса улар кекса коммунист, В. И. Ленинни кўриш бахтига муяссар бўлган М. Б. Бакаев билан учрашув ўтказдилар. Учрашувда М. Б. Бакаев улуғ доҳийнинг ажойиб фазилатлари ҳақида батафсил сўзлаб берди.

Янги корпус

Фирманинг мавжуд цехлари ҳозирги талабга жавоб бермаётганлиги сабабли 4 қаватли, 3,5 минг чеварга мўлжалланган янги корпус қуриш бошланган эди.

Ҳозир 9-трестнинг 52-қурилиш бошқармаси бинокорлари бинонинг 4-қаватида ишламоқдалар. Янги корпус битгач, ишлаб чиқариш унумдорлиги 1,5 баробар ортади.

Ижодий ҳамкорлик

Фирманинг 1-филиалида кўплаб ёшлар меҳнат қилади. Бу ерда ёшларнинг эстетик тарбиясига ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда.

Яқинда Муқимий номли театр бу филиални оталиққа олди. Филиал партия ташкилотининг секретари Раҳим Шомуродов ва Муқимий номли театр партия ташкилоти секретари, СССР халқ артисти Раззоқ Ҳамроевлар санъаткорларнинг ишчилар билан бўлиб турадиган ижодий учрашувлари планини ишлаб чиқдилар.

Ихтирочилар улуши

1968 йили 87 та қимматли таклиф ишлаб чиқаришга жорий қилиниб, ундан 323 минг сўм фойда кўрилган эди.

1969 йилда ҳам ихтирочиларнинг таклифлари дастлабки самараларини бермоқда. Фирма экспериментал цехи бошлиғи А. Кашопов, бош конструктор В. Абаковлар болалар шимининг ён чўнтагини ва чокини янги моделда тикишни кашф қилиб, давлатга 35,6 минг сўм фойда келтирдилар.

Фирма бош инженери Р. Новицкий, бош механик А. Комрельянцлар 51 маркали тикув машинасининг тикиш процессини ўзгартириб, ишлаб чиқариш унумдорлигини анча оширдилар. Бундан 21 минг сўм фойда кўрилади.

Конкурс ғолиби

Тошкент область комсомол комитетининг ташаббуси билан ёш чеварларнинг конкурси ўтказилди. Бунда фирма чеварлари ҳам қатнашди. Конкурсда маҳсулотни тез ва сифатли тикиш бўйича назарий ва практик машғулотлар ўтказилди. «Юлдуз» фирмасининг 4-цех мастери М. Ғозиева биринчиликни олди. Конкурс ғолибига қимматбаҳо совға топширилди.

САЙЛОВЧИЛАР ҲУЗУРИДА

185-ўрта мактабда жойлашган 27-сайлов участкасининг агитпунктида маҳаллий совет депутатлигига номзодлар билан сайловчиларнинг учрашуви бўлиб ўтди.

Бу ерга Абдулла Набиев номли маҳалла хотин-қизлари, шу атрофдаги корхоналарнинг ишчи ва хизматчилари ҳам келишган.

Учрашувда шаҳар Совети депутатлигига номзод, 2-уйсозлик комбинатининг директори Ғ. Қурбонов, район Совети депутати Октябрь район коммунал хўжалик бўлимининг мудири К. Файзиев, «Жилстрой» тресги 56-бошқармасининг бригада бошлиғи Абдуллаев ўртоқлар сўз олиб, районда олиб борилаётган ободончилик ва қурилиш ишлари ҳақида гапирдилар.

Учрашув охирида бадиий ҳаваскорлар иштирокида концерт қўйиб берилди.

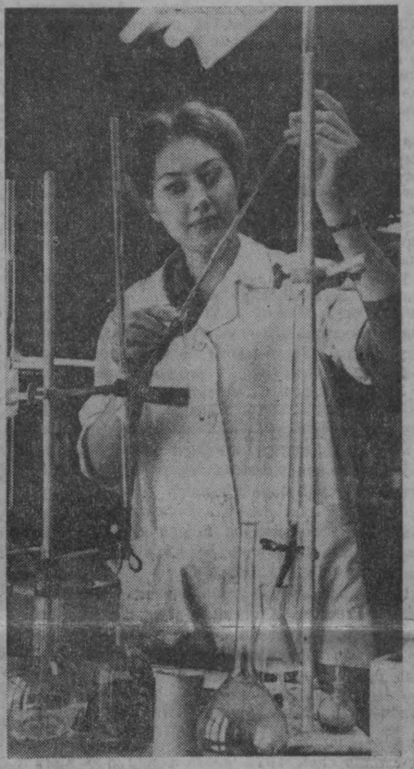

СУРАТДА: Тошкент тўқимачилик комбинатининг энг яхши лаборантларидан бири — Нина Тимина. У ҳамиша газламалар учун яхши бўёқ тайёрлаб беради.

И. Глауберзон фотоси.

ДОҲИЙГА БАҒИШЛАБ

Ульянов номли кутубхонада Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан бир қатор тадбирлар ўтказилмоқда. Революциянинг алангали йилларида улуғ доҳийнинг ёрқин сиймосини кўриб, унинг оташин нутқларини эшитган В. К. Левинцев билан бўлган учрашув ғоят мароқли бўлди. Кекса революционер доҳийнинг инсоний фазилатлари ҳақида ҳаяжон билан ҳикоя қилиб берди.

«ИНГЛИЗ ТИЛИДА ГАПЛАШАМИЗ»

Олимлар уйида мактабгача ва мактаб ёшида бўлган болалардан иборат инглиз тилини ўрганиш тўгарагининг аъзолари «Биз инглиз тилида гаплашамиз» деган мавзуда эрталик уюштирдилар.

Эрталикка бахтиёрларнинг ота-оналари ҳам меҳмон бўлиб келишди.

Мактабгача ва мактаб ёшидаги группа аъзолари инглиз тилида «Хайрли тонг», «Чидамли бўл», «Туғилган кунинг билан», «Кичкина мушукча» каби қўшиқларни ижро этдилар.

Эрталик охирида бахтиёрлар инглиз тилида «Ҳайвонот боғида» пьесасини намойиш қилдилар.

ҚОРАҚАЛПОҚ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ҲАФТАЛИГИ ЁПИЛДИ

Кеча Тошкентда Қорақалпоғистон АССР адабиёти ва санъати ҳафталиги тантанали равишда ёпилди.

Республика областларида ва Тошкентда Қорақалпоқ адабиёти ва санъати ҳафталиги муваффақиятли ўтганлиги учун Қорақалпоғистон АССР ташкилотлари ва ижодий коллективлари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар.

Қорақалпоғистон АССРнинг бир группа адабиёт ва санъат арбобларига «Ўзбекистон ССР халқ шоири», «Ўзбекистон ССР халқ артисти», «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист», «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» деган фахрий унвонлар берилди.

Қорақалпоғистон АССРнинг бир группа адабиёт ва санъат арбоблари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

ТЕХНИКА ШАРОФАТИ

Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирув цехлари юксак ишлаб чиқариш унумига эга бўлган янги техника билан таъминлаб келиняпти.

«Таштекстильмаш» заводи ишлаб чиқарган кичик габаритли «П4—66 5М—2» машиналаридан 32 таси биринчи йигирув фабрикаси цехларига ўрнатиляпти.

Шуниси қизиқки, бу 32 машина илгари мавжуд бўлган 28 машина эгаллаган майдонга жойлашади. Янги техника йилига корхонага 80 минг сўмни тежаб қолиш имконини беради. Ўрнатилаётган янги техниканинг унумдорлиги туфайли фабрика йилига қўшимча 244 тонна калава олади.

● *Пойтахтимиз меҳмонлари*

ҚОЗОҒИСТОН ЭСТРАДАЧИЛАРИ

Бугун

Қозоғистон ССР халқ артисти М. Абдуллин бадиий раҳбарлигидаги қозоқ эстрада коллективи Тошкентга келди. Санъаткорлар орасида республикада хизмат кўрсатган артист А. Ескалиев, халқ қўшиқларининг моҳир ижрочиси Г. Бермуҳамедова ва бошқалар бор. Меҳмонлар республика «Билим» уйининг саҳнасида концерт бергач, республикамизнинг Чирчиқ, Янгийўл, Бухоро, Хоразм ва бошқа шаҳарлари бўйлаб гастролга йўл оладилар.

ЧЎЛЛАР БЎСТОН БЎЛАДИ

Ўрта Осиё Ирригация илмий-текшириш институти Хоразм, Мирзачўл ерларини яна ҳам кенгроқ ўзлаштиришда катта ишлар қиляпти. Институт ходимлари шу ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилаш устида олиб борилаётган ишлар юзасидан қурилиш ташкилотларининг инженер-техник ходимларига ва қурилиш лойиҳаларини тузаётган институтларга консультация беришни давом эттиришяпти.

Ундан ташқари шу областларда дала экспедицияси уюштирилган. Махсус ходимлар илмий-текшириш ишларини олиб боришяпти.

Жумладан, техника фанлари кандидати Анорбой Умаров Мирзачўлдаги Еттисой районининг Ленин номли колхозида мелиорация ишларини яхшилаш устида ишлаяпти. Хусусан ўша ердаги коллектор, зовурлар, вертикал дренажлардан фойдаланиш ишини яхшилаш билан шуғулланмоқда.

УРУҒЧИЛАР СЕМИНАРИ

Яқинда пахта уруғчилиги текшириш Бутуниттифоқ Марказий станциясида Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон ва Озарбайжон республикаларидаги пахта уруғчилиги станциялари ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Уч кун давом этган кенгаш қатнашчилари Иттифоқимиздаги пахта экувчи ана шу республикаларда пахта уруғчилиги ишларининг ҳозирги аҳволини кўриб чиқдилар ва ана шу масала юзасидан олиб борилаётган ишларни янада яхшилашга қаратилган тадбирларни белгилаб олдилар.

Кенгашда қардош республикалардан келган пахтакор агрономлар, пахта тозалаш заводларидаги уруғчилик лабораторияларининг мудирлари қатнашдилар.

Йиғилиш қатнашчилари пахтачилик ва уруғчилик илмий текшириш институтига бордилар. Бу ерда пахтачилик соҳасидаги барча янги асбоб-ускуналар билан танишиб чиқдилар. Улар «ДЛ-10» маркали янги пахта тозалайдиган машина билан қизиқиб қолдилар.

● *Лойиҳа институтида*

Порлоқ истиқбол

Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини лойиҳалаш институти ходимлари қишлоқ қурилиши лойиҳалари устида тинимсиз ишлашяпти.

Район марказларини улар кўзи билан кўрсангиз... Область ижроия комитетининг капитал қурилиш бўлими заказига биноан Бекобод, Бўка, Калинин каби район марказларида янги типдаги ҳар томонлама қулай, замонавий турар жой бинолари, меҳнаткашлар мириқиб ҳордиқ чиқарадиган ҳашаматли маданият уйлари қад кўтаради. Бу марказлар яқин келажакда ниҳоятда гўзал тусга киради. Лойиҳаси тузиб тугатилди.

Шунингдек, институт ходимлари район марказларида гина эмас, республикамиз колхоз, совхозларида ҳам янги типдаги иморатлар қуриш лойиҳалари устида ишлашяпти. Чунончи Оққўрғон районидаги Свердлов номли колхоз учун 600 ўринли ажойиб клуб ва кўпгина турар жой иморатлари лойиҳаси тузилди.

13-Бўстонлиқ совхози меҳнаткашлари учун қуриладиган турар жой уйлари, иккинчи бўлимидаги Сарғибостов участкаси, Бўка районидаги иккита посёлка қурилиши лойиҳаси тузиляпти.

Тошкент гўшт комбинати меҳнаткашлари учун етти минг кишилик посёлка қурилишининг биринчи навбати қурилиш лойиҳаси тузиляпти.

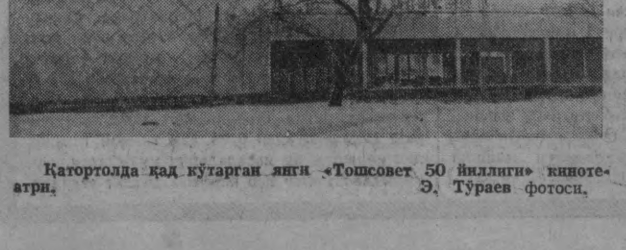

Қаторголда қад кўтарган янги «Тошсовет 50 йиллиги» кинотеатри.

Э. Тўраев фотоси.

ИЛМИЙ МЕТОДИК КОНФЕРЕНЦИЯЛАР

Тошкент политехника институтида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб илмий-методик конференция ўтказилди. Конференцияни институт проректори, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Ҳ. Боймуҳамедов кириш сўзи билан очди.

ТошПИда илмий-методик ишларнинг баъзи натижалари ва ўқитиш методларини келажакда яхшилаш вазифалари мавзуида институт проректори У. Исамуҳамедов қизиқарли доклад қилди. Сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири профессор Ю. Исҳоқов «Ўқиш процессида студентларда марксча-ленинча дунёқарашнинг шаклланиши», доцент Ф. Назруллаев «Имтиҳон ва зачёт қабул қилиш методикаси», ўқув бошқармаси ўринбосари В. И. Свердлин «Ўқув вақти бюджети» В. Мануилова «Ўқув телевидениесининг аҳамияти» деган темаларда доклад қилди.

Илмий-методик конференция икки кун давом этиб, унинг ишида ўқитувчилар, илмий ходим ва студентлар актив иштирок этдилар.

* * *

В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети журналистика факультетининг акт залида доҳий Ленин хотирасига бағишланган илмий-назарий конференция бўлиб ўтди.

Конференцияда тарих фанлари номзодларидан П. У. Ҳамдамов «В. И. Ленин ва Ўрта Осиё ҳақидаги китоблар» ва А. К. Қулжонов «Газетада проблематик мақола», университетнинг катта ўқитувчиси Т. Пидаев «В. И. Ленин ва чет элларда коммунистик матбуотнинг ташкил этилишидаги проблемалар» деган темада доклад қилдилар.

БИРИНЧИ ҚАДАМ

Республика рус тили ва адабиёти педагогика институти IV-курс студентлари Тошкент шаҳридаги мактабларда амалий билимларини ўқувчиларга намойиш қила бошладилар. Бўлажак педагоглар иккинчи она тилимиз бўлган рус тилини ўргатиш ва чуқур билим бериш ниятида қунт билан ишламоқдалар.

ОБ-ҲАВО

БУГУН кечаси туман тушади, эртага ёмғир ёғади. Кечаси 3—5, эртага 8—10 даража иссиқ бўлади.

УЛУҒБЕК ХОТИРАСИ

Буюк ўзбек астрономи, математиги, файласуфи Муҳаммад Улуғбек туғилган куннинг 575 йиллиги арафасида озарбайжон шоири, 1969 йилда Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Наби Хазрий ўзбек адиби М. Шайхзоданинг шеърий «Мирзо Улуғбек» трагедиясини таржима қилди. Бу асар «Азернешр» республика нашриёти томонидан чиқарилаётган Шайхзоданинг икки жилдли танланган асарларига киритилади.

— Мен Улуғбек тўғрисидаги трагедияни зўр ижодий мамнуният билан таржима қилдим,— деди Наби Хазрий ТАСС мухбирига.— Характерларнинг теранлиги ва кучлилиги билан фарқ қиладиган бу асар буюк мутафаккир ҳамда инсонпарварнинг кўп қиррали образини юксак шоирона маҳорат билан очиб беради.

ПЕКИН ИҒВОГАРЛАРИ ЖАВОБГАРЛИКДАН ҚУТИЛА ОЛМАЙДИ!

«Хитойдаги бузғунчиларга лаънат» «Мао Цзэ-дуннинг сиёсати халокатга маҳкум». Ўзбекистоннинг миллионларча телетомошабинлари бу сўзларни Хитой элчихонаси биноси олдида москваликлар кўтариб олган алвонларда ўқидилар. Тошкент меҳнаткашларининг кўп киши иштироки билан ўтказилган митингларида ҳам барча совет кишиларининг туйғуларини акс эттирган ва қаҳр-ғазаб билан айтилган ана шу сўзлар жаранглаб эшитилди.

Ишчилар, хизматчилар, студентлар Хитой урушқоқларининг Узоқ Шарқдаги чегара заставамизга босқинчиларча қилган ҳужуми тўғрисида, уларнинг ваҳшиёна бебошлиги тўғрисида қаҳр-ғазаб билан гапирмоқдалар. Уларнинг ана шу ваҳшиёна бебошлиги СССР Ташқи ишлар министрлигида ўтказилган матбуот конференцияси материалларидан бутун дунёга аён бўлиб қолди.

Тошкентдаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводида ўтказилган митинг қатнашчилари маоцзэдунчилар тўдасининг жиноий иғвогарлигига қарши қатъий норозилик билдирдилар.

Инженер Н. А. Лосин бундай деди: Даманский оролида Хитой солдатлари томонидан Совет чегарачиларига қарши ўт очилгани учун Мао Цзэ-дун тўдаси бутун жавобгарликни ўз зиммасига олади. Хитойнинг ҳозирги ҳукмдорлари Советларга қарши курашни ўзларига байроқ қилиб олдилар, бу байроқни давлат сиёсатига асос қилиб олдилар. Улар оқилона иш кўриш туйғуларидан маҳрум бўлиб, гитлерчи жаллодлардан нусха кўтардилар. Улар ўзларининг мудҳиш жиноятлари учун тўла жавоб берадиган пайт келиб қолади.

Слесарь В. К. Федеренко сўз олади.

— Биз Хитойнинг ашаддий урушқоқлар шайкасига қарши дадил жанг қилган совет чегарачиларининг қаҳрамонлигига қойилмиз,— деди у.— Ленин партияси тарбиялаб ўстирган, Социалистик Ватанимизга чексиз содиқ бўлган совет жангчилари СССРнинг муқаддас чегараларига ҳамла қиладиган ҳар қандай душманга зарба бериб келдилар ва бундан буён ҳам зарба берадилар. Хитой императори бўлиб қолган Мао Цзэ-дун ўзининг мамлакатимизга нисбатан беъмани режалари Гитлернинг режалари каби тамомила барбод этилажагини билиб қўйсин.

Слесарь Е. А. Маршалов, мастер Б. И. Сологуб ва бошқа ишчилар ҳам Совет-Хитой чегарасидаги қуролли иғвогарликдан қаттиқ ғазабланганликларини айтдилар.

Митинг қатнашчилари қабул қилинган резолюцияда Совет ҳукуматининг ташқи сиёсатини бутунича ва тўла маъқуллайдилар ҳамда Хитой ҳукмдорларининг авантюристик сиёсатини қаттиқ қоралайдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

РЕСПУБЛИКАДА УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМГА ЎТИШ МУНОСАБАТИ БИЛАН ХАЛҚ МАОРИФИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикада умумий ўрта таълимга ўтиш муносабати билан халқ маорифини янада яхшилаш чоралари тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Қарорда шу нарса таъкидлаб ўтиладики, ленинча миллий сиёсат амалга оширилганлиги, КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги ва эътибори туфайли бутун мамлакатда бўлгани каби республикада ҳам халқ маорифи ғоят ривож топди.

Ўзбекистоннинг партия, совет, комсомол ташкилотлари ва халқ маорифи органлари партия XXIII съездининг қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг қарорларига амал қилиб, жамоатчиликнинг кенг кўламда берган мададига таяниб мактаблар тармоғини янада кенгайтириш, уларнинг таълим-моддий базасини мустаҳкамлаш, ёш авлодга таълим ва тарбия беришни такомиллаштириш соҳасида катта иш қилдилар.

Кейинги ўн йил мобайнида мактаблардаги ўқувчилар сони икки баравардан зиёд кўпайди, 1475 та янги мактаб ишга туширилди. Ҳозирги ўқув йилида Ўзбекистон ССРда етти мингта умумий таълим мактабида 2.8 миллион бола таълим олмоқда. Шу давр ичида давлат капитал маблағлари ва пул билан таъминлашнинг бошқа манбалари ҳисобидан, колхозлар, оталик қилувчи ташкилотлар томонидан янги бинолар қуриш ва маъмурий биноларни мактабларга бериш йўли билан республикада 1.5 миллиондан ортиқ ўқувчи учун ўрин тайёрланди.

Муаллимларнинг кўпчилиги учун зарур маданий-маиший шароит яратиб берилди. Ўқитувчи кадрлар анча кўпайди ва сифат жиҳатидан анча яхшиланди. 140 минг ўқитувчининг ярмидан кўпроғи олий маълумотли. Мактабларда таълим-тарбия ишларининг савияси ошди. Кўпгина ўқувчиларнинг билимлари тағин ҳам пухта ва чуқур бўлмоқда. Политехника таълимини ривожлантириш ва мактаб ўқувчиларининг меҳнат тарбиясини кучайтириш юзасидан бир қанча тадбирлар амалга оширилди.

Республикада ўқувчиларни юксак коммунистик аҳлоқ, совет ватанпарварлиги, пролетар интернационализми, социалистик Ватанга, Коммунистик партия ишига садоқат руҳида тарбиялаш учун катта ишлар олиб борилмоқда. Мактаблардаги партия, касаба союз, комсомол ва пионер ташкилотларининг фаолияти бирмунча яхшиланди. Мактабдан ташқари тарбия ишларининг форма ва методларини ривожлантириш ва такомиллаштириш, болаларнинг қаровсизлиги фактларига қарши курашни кучайтириш чоралари кўрилмоқда.

Шу билан бирга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мактаб ўқувчиларига таълим бериш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг савияси замонавий талаблардан ҳали ҳам орқада қолаётганлигини уқтириб ўтдилар.

Таълим-тарбия ишларининг қониқарсиз ташкил этилганлиги кўпгина умумий таълим мактаблари ишида жиддий нуқсонларнинг биридир. Бунинг натижасида ўқувчиларнинг билим даражаси ўқув программаларига мувофиқ бўлмаётир.

Ўқитувчиларнинг анчагина қисми ғоявий-назарий, профессионал ва методик жиҳатдан дуруст тайёрланмаганлиги мактаблардаги таълим сифати паст бўлаётганлигининг асосий сабабидир. Кўпгина ўқитувчилар дарс бериш методикасини пухта билмайдилар, таълим ва тарбиянинг рационал методларидан фойдаланмайдилар, мактабларнинг янги программалари мазмунини яхши билмайдилар, ўқувчиларга берилаётган дарслар ва улар билан ўтказилаётган амалий машғулотларнинг савияси паст.

Шу вақтга қадар кўпгина ўқув юртларида политехника ва меҳнат таълимига, мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлашга лозим даражада эътибор берилмаяпти. Факультатив курсларнинг ташкил этилиши ва ўтказилиши қониқарли эмас. Мактаблардаги ишлаб чиқариш таълими, колхоз ва совхозлардаги ўқувчилар бригадалари асоссиз равишда тугатиб юборилди, ҳолбуки ана шу устахоналар ва бригадаларнинг яхшигина таълим-ишлаб чиқариш базаси бўлиб, улар халқ хўжалигига малакали кадрлар тайёрлаб бераётган эди. Ўқувчиларга касб танлаш сабоғини бериш соҳасида мактабларда қўлланилаётган практика ана шу ғоят муҳим проблемани ҳал қилиб бера олмайди.

Мактаб ўқувчиларини коммунистик руҳда тарбиялашда, уларнинг дунёқарашини шакллантирувчи ижтимоий фанларни ўқитишда анча камчиликлар бор. Тарбия ишидаги расмиятчилик ҳали ҳам барҳам топган эмас, энг актив ва интизомли ўқувчиларга мўлжалланган оммавий тадбирларга кўпроқ зўр берилмоқда. Тарбиявий ишларнинг планлари ва практикасида болаларнинг ёш хусусиятлари ва улардан ҳар бирининг нимага қизиқиши кўпинча ҳисобга олинмайди, ҳар бир ўқувчини тарбиялашда коллективнинг имкониятидан дуруст фойдаланилмайди. Мактабдаги ўз-ўзини бошқарув етарли равишда ривожланмаётир. Кўпгина мактаблардаги комсомол ва пионер ташкилотларининг фаолиятида ташаббускорлик, ижодкорлик ва мустақиллик етарли эмас. Ҳарбий-ватанпарварлик иши ҳамма мактабларда ҳам яхши йўлга қўйилган деб бўлмайди. Мактаб ўқувчиларига эстетик ва жисмоний тарбия бериш ишлари ҳали ҳам уларнинг ҳар томонлама баркамол ривожлантириш талабларига тўла жавоб бермайди.

Болаларга медицина хизмати кўрсатишни ва уларнинг ёзги дам олишини уюштиришни анчагина яхшилаш талаб қилинади.

Ўқувчилар билан мактабдан ташқарида олиб бориладиган ишлар яхши йўлга қўйилмаган, бу эса болалар қаровсизлигининг сабабларидан биридир. Пионерлар уйлари, ёш техниклар, натуралистлар ва туристлар станциялари тармоғи яхши ривожлантирилган эмас, бу муассасаларга мактаб ўқувчиларининг атиги 13 проценти жалб қилинган.

Ота-оналар ўртасида педагогика билимларини пропаганда қилиш қониқарсиз олиб борилмоқда. Бу муҳим иш шу вақтга қадар системага солинмаган, халқ маорифи органлари бу ишга дуруст раҳбарлик қилмаётирлар. Бўлажак гражданларнинг ғоявий, аҳлоқий ва маданий қиёфасини шакллантириш учун оиланинг масъулиятини оширишга кам эътибор берилмоқда.

Республикадаги кўпчилик мактабларнинг таълим-моддий базаси айниқса умумий ўрта таълимга ўтиш муносабати билан болаларга таълим ва тарбия беришнинг замонавий талабларига мувофиқ даражада эмас. Баъзи мактабларда яхши жиҳозланган ўқув кабинетлари, лабораториялар, устахоналар, зарур техника воситалари йўқ. Давлат капитал маблағлари билан қурилаётган мактаб биноларини ишга тушириш планлари йил сайин бажарилмай қолмоқда. 1966—1968 йилларнинг ўзида планда белгиланган 110 минг ўрнига атиги 84 минг бола ўқийдиган мактаб бинолари ишга туширилди ёки мактабларни қуриб битказиш плани 77 процент бажарилди. Сирдарё областида мактаб бинолари қуриш плани бор-йўғи 54 процент, Сурхондарё областида 67 процент ва Қорақалпоғистон АССРда 81 процент бажарилди. «Главташкентстрой» мактаб қуришга доир пудрат ишлари планини жуда қониқарсиз адо этмоқда.

Айрим область, шаҳар, район партия комитетлари, халқ маорифи органлари педагог кадрлар танлаш ва жой-жойига қўйиш масалалари билан яхши шуғулланмаяптилар. Республиканинг бир қанча районларида ва областларида ўқитувчиларнинг, айниқса мактаб ва халқ маорифи органлари раҳбар ходимларининг қўнимсизлигига кўплаб йўл қўйилмоқда. Хотин-қизлар халқ маорифи системасидаги раҳбарлик ишларига камдан-кам кўтарилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шуни таъкидлайдиларки, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва унинг жойлардаги органлари, область, шаҳар ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари мактабларнинг иши устидан, партия билан ҳукуматнинг халқ маорифи масалаларига доир қарорларини амалга ошириш устидан етарли контроль ўрнатмаганлиги, педагогика коллективларига юксак талабчанлик қилмаётганликлари, Республикада ўқувчиларга таълим бериш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги, халқ маорифини ривожлантиришдаги мавжуд жиддий камчиликларга кўп жиҳатдан сабаб бўлмоқда.

Маориф министрлиги билан республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ва Республика Фанлар академияси ҳамда ижодий союзлар ўртасида мустаҳкам алоқанинг йўқлиги мактаблардаги таълим-тарбия ишига салбий таъсир қилмоқда.

Ўқитувчиларнинг малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш ишларининг, республикада педагогика фанлари соҳасидаги илмий тадқиқот ишларининг аҳволи ўқитувчиларни ва халқ маорифининг бошқа ходимларини таълим ва тарбиянинг замонавий методлари билан қуроллантириш эҳтиёжларига мувофиқ даражада эмас.

Айрим область, шаҳар ва район партия комитетлари ўқитувчи кадрларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш масалалари билан дуруст шуғулланмаётирлар, уларнинг партия ва халқ олдида ўз шарафли бурчларини бажариш учун бўлган масъулиятини оширмаётирлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия XXIII съезди қарорларига, КПСС Марказий Комитети билан Министрлар Советининг «Ўрта умумий таълим мактаблари ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорига мувофиқ равишда республикада халқ маорифи ишига раҳбарликни қатъиян яхшилашни, саккиз йиллик мажбурий таълимни тугаллаб умумий ўрта таълимга муваффақиятли равишда ўтилишини таъминлашни область, шаҳар ва район партия комитетларидан, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советидан, маҳаллий Советлардан, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетидан, Ўзбекистон касаба союзлари советидан талаб қилдилар.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Маориф министрлигига, область, шаҳар ва район халқ маорифи бўлимларига, мактабларнинг раҳбарлари ва партия ташкилотларига мактаблар ва халқ маорифи органлари ишида мавжуд бўлган ва ушбу қарорда кўрсатиб ўтилган камчиликларни тугатиш, жумладан, янги программаларга мувофиқ машғулотларни рус мактабларининг биринчи синфларида 1969—1970 ўқув йилидан ҳамда ўзбек, қозоқ, тожик, қорақалпоқ тилларида ва бошқа тилларда ўқитиладиган мактабларда 1970—1971 ўқув йилидан нормал равишда бошлаб юбориш учун ҳамма шарт-шароитни вужудга келтириш таклиф қилинди.

Маориф министрлигига республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги билан биргаликда 1969—1975 йиллар мобайнида барча ўқитувчиларнинг ва бошқа маориф ходимларининг малакасини янги мактаб программалари талабларига мувофиқ равишда ошириш ва қайта тайёрлаш таклиф этилди.

Ўқувчиларнинг марксча-ленинча дунёқарашини шакллантиришда катта аҳамиятга эга бўлган гуманитар цикл предметларини (жамиятшунослик, тарих, она тили ва адабиёт, чет тиллар, география) ўқитиш сифатини оширишга алоҳида эътибор бериш талаб қилинди. Ўқитувчиларнинг куч-ғайратлари дарсларнинг таъсирчанлигини оширишга, ижтимоий тараққиётнинг асосий қонуниятларини ўқувчиларга яхшилаб тушунтириб беришга, уларнинг ички ва халқаро турмуш ҳодисаларини мустақил тушуниш қобилиятини кучайтиришга қаратилиши лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ўзаро тажриба алмашишга ҳамда ҳар бир миллат ва элатни СССРдаги барча халқларнинг ва жаҳон маданиятининг муваффақиятлари билан ошна қилишга кўмаклашувчи рус тилини ўқитишни янада яхшилаш зарурлигини кўрсатиб ўтдилар.

Ўзбекистон ССР Маориф, Олий ва ўрта махсус таълим министрликларига, РСФСР ва Украина педагогика институтларининг рус тили ва адабиёти факультетларига абитуриентлар танлаш ишини яхшилаш, уларнинг ўқишини дуруст контроль қилиб туриш, уларга зарур ёрдам бериш таклиф қилинди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат матбуот комитетига ўзбек мактабларидаги рус тили ўқитувчиларига ёрдам тариқасида методика адабиёти, кўргазмали қўлланмалар ва луғатлар нашр этишни кўпайтириш топширилди.

1969—1975 йиллар мобайнида республика мактабларида қўшимча 21 мингтадан ортиқ

Министрликлар ва идораларга, корхоналар, қурилишлар, колхозлар, совхозлар ва муассасаларнинг раҳбарларига ҳамда уларнинг бошланғич партия ташкилотларига политехника ва меҳнат таълимини янада такомиллаштириш ҳамда ўқувчиларга касб танлашда ёрдам бериш ишида халқ маорифи органларига ва бевосита мактабларга амалий ёрдам кўрсатиш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитетига манфаатдор министрликлар, идоралар, корхоналар, қурилишлар, колхоз ва совхозлар иштирокида ишлаб чиқариш таълими жорий қилинган ўрта мактабларда бу таълимни яхши йўлга қўйиш ва колхоз ҳамда совхозларда ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадалари ишини яхши йўлга қўйиш чораларини кўриш, шунингдек 1969—1970 ўқув йилидан бошлаб халқ хўжалиги учун ўқувчилар орасидан малакали кадрлар тайёрлашнинг ана шу формасини кенгайтириш планини белгилаш ва амалга ошириш ҳамда бунинг учун барча зарур шарт-шароитларни вужудга келтириш топширилди.

Республика Маориф министрлигининг 1969—1971 йилларда 120 мактабда автомобиль ҳайдовчилар тайёрланажаги тўғрисидаги ахбороти маълумотга олинди.

Республика Маориф министрлигига, Ўзбекистон ССР Госплани, Қишлоқ хўжалик министрлиги ва «Узсельхозтехника» бирлашмаси билан бирликда 1969—1970 ўқув йилидан бошлаб қишлоқлардаги ўрта мактабларнинг бир қисмида тракторчилар ва пахта териш машиналарининг ҳайдовчиларини тайёрлаш тўғрисидаги масалани ҳал этиш топширилди.

1969—1975 йиллар мобайнида республикадаги таълим устахоналари бўлмаган ўрта ва саккиз йиллик мактабларда ана шундай устахоналар ташкил этиш мўлжалланди. Ўқувчиларнинг касб-ҳунар танлаш форма ва методларини ўрганиш учун олимлар ва халқ хўжалиги мутахассисларидан иборат комплекс илмий тадқиқот группасини тузишга қарор берилди.

Область, шаҳар, район партия комитетларига, мактаблар, корхоналар, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига, республика Маориф министрлигига мактаб ўқувчиларини коммунистик руҳда тарбиялаш ишини бутун чоралар билан кучайтириш ва бунинг учун идеологик таъсир кўрсатишнинг турли формалари ҳамда методларидан кенг фойдаланиш таклиф этилди. Корхоналарда, колхоз ва совхозларда ҳамда уларнинг клубларида, мактабдан ташқарида болалар муассасаларида, уй-жой кварталларида, маҳаллаларда ва уйларда ўсмирлар билан ишлаш учун зарур шарт-шароитни вужудга келтириш, илғор ишчи ва хизматчиларни, ўқитувчиларни, комсомолларни, меҳнат ветеранларини ва пенсионерларни жамоатчи мураббий сифатида бу ишга кенг жалб этиш керак. Ўсмирлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш ва уларнинг дам олишини уюштириш чинакам жамоатчилик иши бўлиб қолмоғи керак.

Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети, область, шаҳар ва район комсомол комитетлари мактаб комсомол ва пионер ташкилотларининг ишига раҳбарликни кучайтиришлари, ўқувчиларни тарбиялашда, мактабларда ҳам, мактабдан ташқаридаги муассасаларда ҳам, шунингдек болалар истиқомат қиладиган жойларда ҳам оммавий спорт ишини ва бадиий ҳаваскорликни уюштириш ҳамда ривожлантиришда уларнинг ролини оширишлари лозим.

Ўзбекистон касаба союзлари совети ва унинг жойлардаги органларига касаба союз ташкилотларининг оилада ва мактабда ёш авлодни тарбиялаш соҳасидаги ишини яхши йўлга қўйиш, болаларнинг хулқ атвори учун ота-оналарнинг жавобгарлигини ошириш чораларини кўриш, болалар ўртасида иш олиб бориш учун касаба союз маданий-оқартув муассасаларининг имкониятларидан кенг фойдаланиш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига республикадаги ижодий союзлар ва ташкилотлар билан биргаликда ўқувчиларни эстетик руҳда тарбиялашни кучайтириш ва ижодий зиёлиларнинг мактабларга оталик қилиш йўли билан ёрдамни кучайтиришга қаратилган бир қанча тадбирларни амалга ошириш топширилди. Барча маданият ва санъат арбоблари — ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, кино ва театр ходимлари болаларни эстетик руҳда тарбиялашда шахсан иштирок қилишлари, ана шу муҳим ишни амалга оширишда мактабларда ва мактабдан ташқаридаги муассасаларга оталик қилиш йўли билан ёрдам бериб туришлари керак. 1975 йилга бориб республикадаги музика мактабларида ўқувчилар сони қарийб икки баравар кўпаяди ва 50 минг кишидан ортиб кетади. Республика Маориф министрлигига Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети билан бирга болаларнинг жисмоний тайёргарлиги сифатини янада оширишни таъминлаш таклиф қилинди. 1975 йилгача болалар учун олтмиш стадион, бир мингдан ортиқ спорт зали, сув ҳавзалари ва спорт тирлари, кўпгина мактаб футбол майдонлари барпо этилиши керак. Яқин беш йил ичида болалар учун 24 та янги спорт мактаби очилади.

1975 йилгача республиканинг кўпгина ўрта ва саккиз йиллик мактабларида қўшимча равишда фельдшерлик-медицина кабинетлари ва тиш даволаш кабинетлари очилиши керак.

1970—1975 йиллар мобайнида Ўзбекистонда қўшимча равишда пионерларнинг саккизта саройи ва уйлари, ёш техниклар, табиатшунослар ва туристларнинг ўн бир комплекс станцияси, шунингдек ана шундай учта Марказий станция барпо қилинади.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига ва Тошкент шаҳар ижроия комитетига фойдаланиш учун топшириладиган янги йирик уй-жойларнинг биринчи қаватларида болалар учун ихтисослаштирилган кино заллар қуришни кўзда тутиш таклиф этилди. Тошкентнинг ҳар бир районида ва республиканинг ҳар бир шаҳрида биттадан кино зал бўлсин, шунингдек, шаҳарларнинг микрорайонида, район марказлари ва ишчи посёлкаларида қуриладиган янги уйларнинг ҳар бирида биттадан болалар хонаси бўлсин. Госстройга, республика қурилиш ва қишлоқ қурилиши министрликларига, «Главташкентстрой»га, «Узколхозстрой»га уй-жой кварталлари ва посёлкалар лойиҳасини тузиш ва уларни қуриш вақтида болалар учун кинозаллари, болалар хоналари, спорт майдончалари ва сув ҳавзаларини қуришни кўзда тутиш, қишлоқ мактаблари лойиҳаларини тузган вақтда эса мактаб қошидаги интернатлар учун, куни узайтирилган группалар учун бинолар ва ўқитувчилар учун квартиралар қуришни кўзда тутиш топширилди.

Ўқитувчи кадрлар тайёрлаш, уларни тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш соҳасидаги ишни тубдан яхшилаш, ўқувчиларга таълим бериш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялаш учун ўқитувчиларнинг жавобгарлигини ошириш — область, шаҳар ва район партия комитетларининг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг, маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг, республика Маориф министрлиги ва халқ маорифи органларининг, касаба союз ва комсомол органларининг бурчидир. Ўқитувчиларнинг ғоявий-сиёсий савиясини, профессионал билимларини оширишларида, ҳозирги замон фани ва илғор практика ютуқларини ўрганишлари ва қўлланишларида, педагогика маҳоратларини такомиллаштиришларида уларга кун сайин ёрдам бериш зарур. Ўқитувчиларнинг маданий-маиший шароитини янада яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқ керак. Ўқитувчиларнинг малакасини ошириш институтларининг моддий базасини мустаҳкамлаш мақсадида 1969—1970 йилларда улар учун маориф эҳтиёжларига ажратилган капитал маблағлар ҳисобига область марказларида, Нукусда ва Тошкентда биттадан бино қурилади.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари ҳамда мактаблардаги бошланғич партия ташкилотлари ўқитувчи кадрларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашга алоҳида эътибор беришлари, барча ўқитувчиларни сиёсий таълимнинг турли формаларига жалб этишлари, ўз касбига муносиб бўлмаган ёки ўз хулқи билан педагог деган фахрли номга доғ туширадиган кишилардан ўқитувчилар сафини қатъиян холи этиш керак.

Ўзбекистон ССР Маориф, Олий ва ўрта махсус таълим министрликларига, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига педагогика фанлари соҳасидаги назарий тадқиқотларни янада яхшилаш ва ривожлантиришни таъминлаш, илмий тадқиқотларнинг мавзуларини қайтадан кўриб чиқиш ва бу мавзуларни умумий таълим мактабларининг ҳозирги вазифаларига яқинлаштириш таклиф этилди. Ўзбекистон педагогика фанлари илмий тадқиқот институтига республикада педагогика фанлари соҳасида олиб бориладиган барча илмий тадқиқотларни мувофиқлаштириш вазифаси юкланди. Институт ҳузурида ана шундай илмий тадқиқот ишларини мувофиқлаштириб олиб борадиган бирлашган совет тузишга қарор қилинди.

Республика Фанлар академиясига, илмий тадқиқот муассасалари ва олий ўқув юртларининг раҳбарларига халқ маорифи органлари билан мактабларнинг ўқитувчилар коллективлари билан маҳкам алоқа боғлаш, ўқувчиларга таълим бериш ва тарбия сифатини оширишда ўқитувчиларнинг билимларини такомиллаштиришда доим ёрдам бериш, янги дарслик, янги ўқув қўлланмаларини яратиш, истеъдодли болаларни аниқлаш ва уларнинг қобилиятларини ривожлантириш учун систематик иш олиб бориш таклиф қилинди. Умумий таълим мактаблари кабинетлари ва лабораторияларининг моддий базасини мустаҳкамлашда актив қатнашиш олимлар олдида турган вазифаларнинг биридир.

1975 йилга бориб республикада 7600 га яқин мактаб, яъни ҳозирги пайтдагидан кўра 700 та кўпроқ мактаб бўлади. Ўрта умумий таълим мактаблари сони айниқса кескин суръатда ортади. Ана шу вақтга бориб ўқувчилар сони 3 миллион 800 минг кишидан кўпроқ бўлади. Куни узайтирилган группалар ва мактаблар қарийб икки баравар ортади. Мактаб қошидаги интернатларга жалб этилган ўқувчилар сони 1975 йилга бориб бир ярим баравар кўпаяди. Ана шу контроль рақамларга мувофиқ биринчи ва тўққизинчи синфларга ўқувчилар қабул қилиш юзасидан топшириқлар белгиланди. 1975 йилга бориб тўққизинчи синфларда ўқувчилар сони ҳозирги даражасига нисбатан 69 процент. Ўрта мактабларни тамомлаб чиқувчилар сони эса қарийб икки баравар ортади.

1975 йилга бориб кечки (сменали) қатнаб ўқиладиган ва сиртқи мактабларда ўқийдиган ёшлар сони 125 минг кишига ортиши керак.

1975 йилга бориб саккизинчи синфларни тамомлаб чиққан ўсмирларнинг ғоят кўпчилиги ўрта таълим олиш учун ўқишни давом эттира оладиган вазиятни вужудга келтириш кўзда тутилган. Шу билан бирга ана шу ўқувчиларнинг бир қисми техникумларга, ҳунар-техника билим юртларига ва қолганлари ихтисослаштирилган бошқа ўқув юртларига кирадилар.

Саккиз йиллик умумий таълим соҳасидаги ишлар тугалланиши ва умумий ўрта таълимга ўтилиши муносабати билан барча типдаги умумий таълим мактабларининг таълим-моддий базасини янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш юзасидан топшириқлар белгилаб чиқилди. Яқин олти йил ичида давлат капитал маблағлари ҳисобига қарийб ярим миллион ўринли мактаб бинолари қурилиши керак. Колхозлар, мактабларни оталикка олган ташкилотлар ва пул билан таъминлашнинг марказлаштирилмаган бошқа манбалари ҳисобига янги мактаблар қурилиши ва синф хоналари кенгайтирилиши натижасида яна салкам 775 минг ўқувчи учун ўрин кўпаяди.

Ҳар бир мактабда буфет ва ошхоналарни жиҳозлаш, ўқув юртларини телефонлаштириш ва радиолаштириш, уларни коммунал қулайликлар билан таъминлаш ҳақидаги топшириқлар белгилаб чиқилди.

Мактаб биноларини қуриш планига мувофиқ республика Госпланига, турли министрликлар ва идораларга конкрет топшириқлар берилди.

Енгил саноат ва савдо министрликларига, «Ўзбекбирлашув»га ҳамда республика Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетига ўқувчиларни ўқувчилар формаси, пионерлар формаси ва спорт формаси билан таъминлаш топширилди. Госпланга министрликлар ва идоралар билан биргаликда республикада мактаб спорт жиҳозлари ва ускуналарини ишлаб чиқариш ҳамда жойлардан олиб келишни уюштириш тўғрисидаги масалани қараб чиқиш таклиф этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети умумий таълим мактабларининг саккизинчи синфларини тамомлаб чиқувчи ёшлар орасидан халқ хўжалиги учун зарур бўлган ўрта малакали мутахассислар тайёрлашни кенгайтириш мақсадида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига 1969—1970 ўқув йилидан бошлаб тажриба тариқасида типовой ўрта умум таълим мактаблари базасида биттадан мактаб-техникум ташкил этишни топширдилар.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига Молия министрлиги билан биргаликда шундай ўқув юртлари тўғрисидаги Низомни белгиланган тартибда ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш топширилди.

Мактаб-техникумларга қабул қилинадиган ва уларни тамомлаб чиқадиган кишилар миқдорини планлаштириш Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совета, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети зиммасига юкланди. Улар бу ишни маориф, Олий ва ўрта махсус таълим министрликлари ҳамда республика Госплани билан келишиб бажаришлари керак.

Ўзбекистон ССР Госпланига 1969—1970 йилларда ўрта махсус ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш юзасидан республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги учун белгиланган план доирасида ҳар бир мактаб-техникумга 60-90 кишини қабул қилишни ва бунда қишлоқ хўжалик механизаторлари, бинокор-техниклар, гидромелиораторлар, электриклар, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг усталари, халқ амалий санъати мутахассислари каби ихтисослар бўйича тайёрлашга кўпроқ эътибор бериш таклиф этилди.

Республика Молия министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети мактаб-техникумлар учун маҳаллий бюджетлардан қилинадиган харажатларнинг йиллик сметаларида таълим жиҳозларини сотиб олишга пул ажратишни ва халқ хўжалиги мутахассисларини тайёрлаш билан боғлиқ бўлган бошқа харажатларга пул ажратишни кўзда тутишлари лозим.

Янги ўқув планлари ва программаларига ўтилиши муносабати билан ва ташкилий таълим-методика ҳамда инструктив материаллар нашр этишни кескин суратда кенгайтириш зарурлигини эътиборга олиб, республика Министрлар Советининг Матбуот давлат комитетига Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг заказларига мувофиқ бу материалларни навбатдан ташқари нашр этишни таъминлаш таклиф қилинди.

Ўзбекистон ССР Госплани Маориф министрлиги ва бошқа министрликлар ҳамда идоралар билан биргаликда мактаб жиҳозлари, кўргазмали ўқув қуроллари билан янги қурилган мактабларнинг ҳаммасини тўла таъминлаш, мавжуд мактаб шаҳобчаларини жиҳозлар, ўқув қуроллари билан тўлдириш учун корхоналарни ана шу буюмларни тайёрлашга қўшимча равишда ихтисослаштириш масаласини қараб чиқиши лозим. Мебель саноати пландан ташқари ишлаб чиқарган маҳсулотининг бир қисмини мактабларни, мактабгача ва мактабдан ташқари муассасаларни таъминлаш учун юборишга қарор қилинди.

Республика Маориф министрлигига ўз ишининг услуб ва методларини тубдан ўзгартириш, бу ишни ўқувчилар таълимини ва уларни коммунистик руҳда тарбиялашни янада яхшилаш вазифалари билан маҳкам боғлаб олиб бориш таклиф қилинди: министрлик мактабларда таълим-тарбия ишлари қандай аҳволда эканлигини, республикада халқ маорифини такомиллаштириш проблемаларини чуқур ва батафсил ўрганиши керак. У мактаб олдида турган вазифаларни ҳал этишда министрлик коллегиясининг ролини ошириши, таълим-тарбия ишларига доир масалаларни коллегия мажлисларида мунтазам суратда муҳокама қилиб туриши зарур. Меҳнат ва бошқаришни, перспектив планлаштиришни илмий асосда ташкил этишни министрлик аппарати ва халқ маорифи бўлимларининг фаолиятида амалга оширишга партия ва ҳукуматнинг халқ маорифи масалалари юзасидан чиқарган қарорлари қандай бажарилаётганлиги устидан контролни уюштиришга алоҳида эътибор берилди. Министрлик аппаратидаги ҳар бир ходимнинг ўз хизмат бурчини бажариши учун шахсан жавобгарлигини ошириш керак.

Асосан ўрта мактаб директорлари, илмий мудирлари ва халқ маорифи бўлимлари ходимларининг малакасини ошириш учун ўқитувчилар малакасини ошириш ва уларни қайтадан тайёрлаш марказий институти базасида курслар очиш ва бу курсларда ўқиш муддатини узайтириш мўлжалланди.

Область, шаҳар ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига ҳамда республика Маориф министрлигига ёшлар ўртасида ҳарбий-ватанпарварлик ишларини уюштиришни тубдан яхшилаш топширилди.

Саноат корхоналари, қурилишлар, совхозлар, колхозлар ва муассасаларнинг партия, касаба союз, комсомол ташкилотларига мактабларни оталикка олиш ишини кучайтириш таклиф қилинди. Мактаб, жамоатчилик ва оиланинг ўқувчиларга бир хилда тарбиявий таъсир кўрсатишини таъминлаш мақсадида мактаб билан ишлаб чиқариш коллективлари ўртасидаги ҳамдўстликни мустаҳкамлаш, оила ва мактабга ёрдам берувчи кенгашларнинг ишини бутун чоралар билан яхшилаш энг муҳим вазифадир. Пионер лагерлари шохобчаларини янада ривожлантириш ва болаларнинг ёз фаслида дам олишини яхши йўлга қўйиш чораларини кўриш лозим.

Мактаблардаги бошланғич партия ташкилотларига кун сайин эътибор бериш, уларнинг фаолиятини чуқур ўрганиш, мактаб партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ва обрўсини ошириш, умумий таълим мактаблари ҳаётининг ҳамма соҳаларида уларнинг роли ва таъсирини кучайтириш — партия комитетларининг бурчидир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетига, республика, область ва район матбуот органларига халқ маорифи масалаларини, илғор мактаблар ва илғор ўқитувчиларнинг болаларга таълим бериш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги иш тажрибасини мунтазам суратда кенг ёритиш таклиф этилди. Корхоналар, муассасалар, колхозлар ва совхозларнинг мактабларга оталик йўли билан кўрсатаётган ёрдамини, оилада болаларни яхши тарбиялашга доир мисолларни пропаганда қилиш зарур.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларини, республика жамоатчилигини халқ маорифини янада ривожлантириш тўғрисида, ёш авлодга таълим бериш ва уни коммунистик руҳда тарбиялашни такомиллаштириш ҳақида бундан буён ҳам тинмай ғамхўрлик қилишга, бу масалаларни умумпартиявий, умумдавлат иши деб қарашга даъват этдилар.

Адабиёт ва санъат

КУЙ ВА ҚЎШИҚЛАР БАЙРАМИ

Совет Қорақалпоғистонининг композиторлари пойтахтимизга катта қувонч, яхши тайёргарлик билан келдилар. Автоном республиканинг бастакорлари 1963 йили Тошкентда бўлиб ўтган қорақалпоқ адабиёти ва санъати ҳафталигидан кейинги давр мобайнида кўпгина ютуқларни қўлга киритдилар.

Бастакорлар симфоник оркестр, кўп овозли хор, музикали драмалар, эстрада концертлари учун кўп янги асарлар ёздилар. Нукусда Ўзбекистон композиторлари союзининг Қорақалпоғистон бўлими ташкил қилинганлиги, Бердах номидаги Давлат филармонияси ҳузурида халқ чолғу асбоблари оркестри, Шевченко номидаги Нукус институти қошида хор капелласи вужудга келганлиги, дуторчилар ансамбли ташкил бўлганлиги, «Қорақалпоқ музикали драмаларидан парчалар» китоби босилиб чиққанлиги халқимиз маданий ҳаётида катта воқеа бўлди, дейишга тўла ҳақлимиз. Кўплаб хор ва музика коллективлари улуғ Октябрь 50 йиллигини байрам қилишга тайёргарлик мавсумида ижодий ютуқларга эришдилар. Композиторларнинг кўпгина асарлари радиоленталарга ёзиб олинди. Автоном республика хонандаларининг қўшиқлари ёзилган грампластинкалар босиб чиқарилди.

Мана, ҳозир Тошкент ерида юришар экан, бастакорларимиз ҳаяжонли кунларни бошдан кечирмоқдалар. Бундан 12 йил илгари бу ерда бўлиб ўтган декадада санъаткорларимиз Ўзбекистоннинг турли театр саҳналарида «Ошиқ Ғариб», «Суймаганга суйканма» музикали драмаларини намойиш қилган эдилар. Ўзбек томошабинлари 1963 йили ўтказилган Қорақалпоқ адабиёти ва санъати ҳафталигида Станиславский номидаги театр ижодкорлари ижросида «Яйловла тўй» ва «Ойгулобод» спектаклларини томоша қилишган эди. Бу асарлар музикасини ЎзССР ва ҚҚАССР халқ артисти Бердах номидаги республика мукофоти лауреати Ж. Шомуротов ҳамда бастакор О. Хайриддинов билан биргаликда мен ёзган эдим.

Шундан кейинги ўтган йиллар давомида симфоник оркестр учун сюита ёздим. Асар Туркманистонда бўлиб ўтган ўзбек адабиёти ва санъати декадасида ҳам ижро этилди. Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти қорақалпоқ халқ куйлари ҳақидаги китобчамни босиб чиқарди. Китобга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Илёс Акбаров муҳаррирлик қилди. Мен бу китоб устида ишлар эканман, бастакор ва куйшуносларнинг ижодий дўстлиги нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини яна бир бор ҳис қилдим.

Партия ва ҳукумат менинг камтарона хизматларимни юксак баҳолади. Ўтган йили «Суймаганга суйканма» спектаклига ёзган музикам учун мени Бердах номидаги республика мукофоти лауреати унвони билан тақдирлашди.

Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига атаб «Ленин партияси» деган кантата ёздим.

Ҳафталикка ҳамкасб дўстларим ҳам яхши совғалар билан келдилар. Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Султонов, автоном республикада хизмат кўрсатган артист Х. Турдиқулов ва бошқалар ўзларининг янги асарлари билан келганлар.

Дўстларим қатори бу ҳафталик менинг учун ҳам катта имтиҳон бўлади. Пойтахтимиз санъат шинавандалари «Аҳмоқ подшо» спектаклига ёзган музикамдан, «Оғамиз ўзбек, омон бўл», «Гўзал маконим», «Йигитлар» каби қўшиқларимдан, дўстлик ҳақида, партия ҳақидаги хор асарларимдан, Давлат филармонияси коллективи ижро этаётган «Бўз ўтов» сюитамдан мамнун бўлсалар ўзимни беҳад бахтиёр санаган бўлур эдим.

Биз ҳафталик кунлари Тошкентнинг музика жамоатчилиги билан ҳам яқиндан танишмоқдамиз. Бу эса бизнинг ижодий алоқаларимизни янада мустаҳкамлайди.

А. ҲАЛИМОВ,
ЎзССР халқ артисти, ҚҚАССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

Абитой ТУРУМБЕТОВ

Қорақалпоқ қизи

Оғир йиллар эл-юрт ҳоли
танг,
Қайга боқманг қайғу, кўз
ёши,
Бир томонда ҳаёт учун
жанг,
Бир томонда ўлим савдоси.
Тикка турсанг тисланар
ўлим,
Олға боссанг барқ урар
ҳаёт.
Бу демакки абадий умр,
Инсон ўзи яратгай жаннат.
Минг тўққиз юз ўн еттинчи
йил,
Ўн еттинчи ўша оғир дам.
Қўнғироту Чимбой эллари
Янгиликка ташлади
қадам,
Ҳаяжонда бутун Қизил
қум,
Кўтармоқда эркин
сийнасин.
Қизил либос кийиб янги
йил
Ғуркираса кўзинг
тегмасин!
Ўртасидан ўтар
Чимбойнинг
Кегайлининг суви
лойланиб,
У томонда босмачиларнинг
Навкарлари юрар
шайланиб.
Босмачилар қўлида
милтиқ,
Белларига ўқлар ўралган.
Туркиядан келганлар аниқ,
Инглизлар уни юборган.
У томонда кулранг шинелли
Шапкасида беш қирра
юлдуз.
Мудофаа қилмоқда элни,
Большевиклар кечаю
кундуз.
От қўйишиб оқлар баралла,
Дўл сингари ўқни ёғдирар.
Қарши олиб қизиллар уни,
Отларидан уриб ағдарар.
Мана шундай қизғин бир
жангда,
Қорақалпоқ қизи
Боғдагул,
Сакраб чиқди кўприк
устига,
Ой жамоли, қош-кўзи
сунбул,
—Олға,— дер у, яшасин
Совет!
Яшасин, дер, доҳиймиз
Ленин,
Лаънат сизга босқинчи,
сурбет,
Қул бўлмагай эрксевар
элим.
Худди шу пайт, дайдиган
шум ўқ,
Боғдагулнинг тегди
кўксига,
Қўлларини бағрига босиб,
Йиқилди у кўприк устига.
Бир дақиқа ўрнидан
турди,
Рўмолини бўяб қонига,
Байроқ қилиб кўтарди уни
Жангчиларни чақирди
олға,
Такрорлади Совет сўзини
Такрорлади Ленин номини.
Ўтли жангда, кўприк
устида
Қурбон қилди азиз жонини.
—Урра!— дея чопишди
олға,
Ҳужум бошлаб кетди
қизиллар.
Босмачилар тиқилди гўрга
Дўя сингари ўқлар
визиллар..
Тикка турсанг тисланар
ўлим,
Олға боссанг барқ урар
ҳаёт,
Қорақалпоқ қизи Боғдагул,
Элимизда мангу барҳаёт.

Ўзбек диёрида Қорақалпоқ адабиёти ва санъати ҳафталиги зўр шодиёна ва учрашувлар билан ўтди.
СУРАТДА: ҚҚАССР Радио ва телевидениесининг ансамбли.
К. Ромеев фотоси.

Қорақалпоқ латифалари

БИЗ УРИШГАН ЭДИК

Умирбек армия хизматини ўтаб юрганида хотинидан хат олипти. Конвертни очиб қараса, ҳеч нарса ёзилмаган оқ қоғоз чиқипти.

Буни кўриб турган дўсти Умирбекдан сабабини сўраса:

— Мен армияга келмасдан бурун хотиним билан уришган эдим, шундан бери бир-биримиз билан гаплашмаймиз, — деб жавоб берипти.

ҲАМЁН

Умирбек бир куни йўлда кетаётиб, ҳамён топиб олипти. Ҳамённинг ичи тўла танга экан. Буни қози эшитиб, Умирбекни чақиртирипти-да:

— Пулни топиб олган кунинг нега бизга олиб келиб бермадинг? — деб сўрабди.

— У куни қозихонада ҳеч ким йўқ эди...

— Эртасига нега олиб келмадинг?

— Эртасига ҳамёнда ҳеч нарса йўқ эди.

МОДАСИ ЎТМАСДАН

Умирбек бир куни кўчада аёллар қалпоғини ушлаб, вир югуриб бораётган экан, бир дўсти уни кўриб қолиб:

— Умирбек, бунча шошилиб қаёққа кетаяпсан, — деб сўрапти.

— Манави қалпоқни модаси ўтмасдан бурун хотинимга олиб бориб бермоқчиман, — дея у югуриб кетаверипти.

Қорақалпоқчадан
Б. Сайдалиев таржимаси.

Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист Жақсимбой Бекмуродов. У комик ролларни моҳирлик билан ижро этади.
Н. Корнилов чизган сурати.

АДИБНИНГ ТАБАССУМИ

Ҳар доим бирор иш билан Нукусга борганимда Тўлепберган оғанинг уйига кириб ўтаман. Суҳбат мавзуи ўз-ўзидан ҳаёт ва адабиётдаги янгиликларга бориб тақалади. Агар адибнинг ижодий режалари ҳақида гап кетса, у ишлаяпман деб қўяқолади. Лекин ёзаётган асарининг нимасидир қувонч бағишлаётгани, нимасидир уни ташвишлантираётганлиги қарашларидан, сўзлашидан, айниқса табассумидан билиниб туради.

Шу муносабат билан бир воқеани ҳикоя қилмоқчиман. 1966 йилнинг ёзида Тўлепберган оға Москвага келди. Уни излаб «Москва» меҳмонхонасига борган эдим. Ўша менга таниш илиқ табассум билан кутиб олди. Лекин мана шу табассум гоҳи-гоҳида ташвиш, ҳаяжон билан алмашиниб турар эди. Сўрашга истиҳола қилдим... Бу ташвиш аралаш табассумнинг «сири» тезда маълум бўлиб қолди. Шу кунлари «Маманбий афсонаси» номли романини ёзаётган экан-у, аммо асар тарихий материалларга асосланганлиги учун баъзибир фактларни аниқлаш, билиш зарурияти туғилиб қолган экан. Эндигина қалбини ҳаяжонга солиб келаётган ўйларини қоғозга туширaётганда севимли қаҳрамонлари билан маълум бир вақтга қадар ажралиш ёзувчи учун жуда оғир.

«Маманбий афсонаси» қорақалпоқ халқининг ўтмишидан олиб ёзилаётган асар бўлиб, унда фожиалар, очлик, яланғочлик, зулм, ҳақсизлик айни замонда халқнинг орзу-умидлари куйланиши керак экан. Тўлепберген оға бу ҳақда ҳикоя қилар экан, унинг юзида яна ўша илиқ табассум қалқиди.

Адибнинг Октябрь революцияси ғалабаси учун жонини фидо қилган қорақалпоқ коммунистлари ҳақида ҳикоя қилувчи «Сўнгги ҳужум» романи, қорақалпоқ хотин-қизларининг ўтмишдаги ҳуқуқсизлиги, уларнинг орзу-армонлари ҳақида баҳс қилувчи «Қорақалпоқ қизи» романини ўқиганимда ўша менга таниш табассумни эсладим.

Адабиётшуносликда ва танқидда умуман ёзувчининг шахси ҳақида гапириш одат тусига кирмаган. Ваҳолонки, адибнинг у ёки бу асаридаги ижобий ёки салбий фазилатларни тушуниш учун унинг руҳий дунёси, инсоний фазилатлари ҳақида тасаввурга эга бўлиш, ижод сирларининг калитини топишга ёрдам беради. Ахир «Навоий» романидаги Навоийнинг образини яратишда Ойбек шахсиятидаги хассос шоирлик, одамийлик каби хислатларининг ролини унутиб бўладими?

«Ўқитувчимга раҳмат» қиссасидаги Турдимуротнинг қадрдон ўқитувчиси ва ҳаёт ҳақидаги фикрлари, тасаввурлари билан танишар эканман, кўз олдимда адибнинг инсоний фазилатлари гавдаланади. Қисса саҳифасидан ўша-ўша таниш табассум кўриниб туради. Бу асар бирданига адибни кенг китобхонлар оммасига танитиб қўйди. Асар рус тилида Москвада икки марта ва эстон тилида нашр қилинди.

Адибнинг «Сўнгги ҳужум», «Қорақалпоқ қизи» романларида «Ўқитувчимга раҳмат» қиссасидаги қўлга киритган ижодий муваффақиятлар янада чуқурлаштирилди. Тўғри иккала асарда ҳам инсонийлик қиёфаси хиралроқ кўринадиган қаҳрамонлар анчагина.

Айрим танқидчилар ва адабиётшунослар бир вақтлар ёзувчининг ўтмиш темасига мурожаат қилаверишини имкониятлари тугаганликда, замонавий темада асар ёзаолмасликда деб, айблашган.

«Совуқ бир томчи», «Уйқусиз тунлар» қиссаларидаги Камол ва Гулзорларнинг руҳий дунёсини тасвирлаш орқали жамиятнинг етакчи тенденцияларини кўрсатишга интилганлиги адибнинг ижобий имкониятлари кенглигидан дарак беради. Энг муҳими, Камол ва Гулзорларнинг ҳатти-ҳаракатида адибнинг ўзига хос бўлган ҳаётни тушуниши, жонли одамлар образини яратиш санъати такомиллашиб бораётганлиги, ўша-ўша китобхонларга таниш табассуми порлаб туради.

Пирмат
ШЕРМУҲАМЕДОВ

Жўлдос САИТНАЗАРОВ

Ободон

ҲИКОЯ

Тонг отар пайт. Атрофда ёқимли баҳор шабадаси эсиб юрибди. Уй ичидагилар ҳали ширин уйқуда. Фақат Ободоннинг отаси Ўтамурод оғагина, одатдагидек, бугун ҳам ўрнидан жуда эрта турди. Муздек совуқ сувга бет-қўлини ювиб, сўнг ҳар кунги эрта билан қиладиган иши — ҳовлини чиннидек қилиб супуриб-сидирди. Супуринди солинган ҳокандозни ташқарига олиб чиқиб кетаётган эди, хокандозининг банди узилиб, қўлидан тушиб кетди. «Аттанг,— деди у,— болаларнинг уйқусини буздим-ов». Айтгандек, қизи Ободон уйғониб кетди. У ўрнидан туриб, кўрпа-тўшакларини йиғиштира бошлади. Ўзи ҳам ётиш олдидан: «Эртага эрта тураман» деб ўйлаб ётган эди. Қизининг ўрнидан турганини кўрган отаси:

— Қизим, бугун жуда эрта уйғонибсан? Хокандоз тўшгурнинг банди узилиб кетса бўладими!— деди у меҳрибонлик билан.

— Ундан эмас, ота, ўзим эрта уйғондим...

Ободон гапини айтолмади. Унинг ёш қалби кечаги янги хабарни очиқ айтишга журъат этолмади.

У кўрпа-тўшакларини йиғиштирар экан, отаси яна:

— Она қизим, ҳали вақт жуда эрта-ку, бир оз ёта турсанг бўлмайдими?— деди қизини уйғотиб юборганлиги учун юраги ачиб.

—Отажон, мен ҳам бугун ишга эртароқ боришим керак,— деди қизи боядан бери айтолмай турган севинчли хабарининг учини чиқариб,— Ўразгул бу йил ўрта мактабни битириб, етуклик аттестати олиши керак. Шунинг учун уни имтиҳонларга тайёрлансин деб ишдан озод этишди. Ўқувчи-ёшлар бригадаси аъзолари ва ўқитувчиларимиз Ўразгулнинг ўрнига мени бригадир қилиб сайламоқчи бўлишди. Аммо бу иш қийин ва масъулиятли бўлганлиги учун, мен уларга, бу иш менинг қўлимдан келмайди, деб эътироз билдирдим.

— А..: Нима дединг, қизим!

Ўтамурод оға қизининг дастлабки сўзларини эшитиб: «Демак, мен ҳам қаторга битта азамат қўшган эканманку!» деб ичдан севиниб турган эди, лекин у қизининг кейинги сўзини эшитиб товонига тикан киргандек аъзойи бадани жунжикиб кетди. Шунинг учун ҳам у, таъби тирриқ бўлганидан: «Нима дединг ,қизим!» деб юборганини ўзи ҳам сезмай қолди.

— Бригадир бўлмайман деб қаршилик кўрсатдим,— деди отасининг кайфияти бузилганлигини сезган Ободон сўнгги сўзини олдинги сўзига улаб.

— Нега, нима сабабдан, қизим?

— Бу иш менга оғирлик қилади... Бунинг устига-устак, ўқишим ҳам бор, ота!..

— Ўразгул ўқимасмиди?

— Ўқирди.

— Нима, бошқалар ўқишмайдими?

— Ўқишади...

— Шундай қилиб, сени ўқувчи-ёшлар бригадасига бошлиқ қилиб сайлашдими, йўқми? — деди Ўтамурод оға қалин киприклари қовоғига қуйилиб ва иягидаги бир тутам соқоли диккайиб кетди.

— Сайлашди.

— Жуда соз иш бўпти-да, қизим. Ўқувчилар билан ўқитувчиларинг бир нарсани билишса керакки, сендан бирон иш чиқади, деб ўйлашиб, шу ишни қилишибди. Жуда жойида бўпти-да, қизим...

Ўтамурод оғанинг кўзлари чарақлаб кетди. Уйилган қовоқлари ҳам ёзилиб, асли ҳолига келди. Қизининг бошлиқ бўлганлигини эшитиб, қувониб кетди у. Ахир, едириб-ичирган, яхши тарбия бериб ўқитган қизидан умиди шу эди-да унинг.

* * *

Ойим опа Ободоннинг ғўзаларини кўриб, чуқур хаёлга чўмиб келарди. Унинг хаёлини Ободоннинг ёқимли овози бўлиб юборди. Ободон шамол елпиётган шохи қуйилагининг барини қимтиб, тагига бостириб олган ҳолда икки кўзи ғўза ораларида бўлиб, қўшиқ айтиб борарди...

Ободон яқинлашиб қолган Ойим опани кўрмади. У қўшиқни завқ билан айтаётган бўлса-да, бутун фикри-зикри культивацияда эди. Трактор илгарилагандан илгарилардн. Ер бетига яшил гилам тушалгандек далалар бағрини яшил ғўзалар буркаб олганди.

Ободон эгат бошига яқинлашиб боргандан кейингина Ойим опани кўриб қолди:

—Ий-е, Ойим опамизми, бу келаётган?.. Келинг, келинг!..

Ободон севинчи ичига сиғмай, тракторни тўхтатди. Иковлари кенг пахта майдонида опа-сингиллардек кўришиб, қўл сиқишдилар.

* * *

Икки бригадир қиладиган ишлари ҳақида гаплашдилар. Суҳбат икки бригада ўртасидаги бирлик, дўстлик-биродарлик руҳини олди.

— Пахтадан юқори ҳосил етиштириш улуғ иш, Ободон, —деди Ойим опа очиқ чеҳра билан.— Буни биз яхши тушунишимиз керак.

— Тўғри айтасиз, Ойим опа, бизнинг бойлигимиз ҳам, шодлигимиз ҳам пахта. Шунинг учун биз пахтадан қанча юқори ҳосил етиштирсак, обрўйимиз ҳам шунча ортади. — деди Ободон Ойим опанинг сўзларини чин қалбдан қувватлаб.

—Шундай, синглим,— деди Ойим опа вазминлик билан гапириб. Гапинг тўғри. Мен бу ерга сенинг ишларингни бир кўрайин, камчиликларинг бўлса, сидқидилдан кўрсатиб кетайин, деб келган эдим, синглим! Культивацияни яхши қиляпсан. Аммо ишни икки-уч кун кейинроқ бошлабсан-да... Тупроқ майин кўчмай кесаги кўпроқ чиқибди. Бу —культивацияни ўз вақтида қилмаганликнинг оқибати. Ҳавонинг иссиқлиги кечикилган ҳар бир кунни билдиради. Энди зудлик билан олдини олмасанг, ернинг оби-тоби қочади. Агар культивацияни икки-уч кун олдин ўтказганингда эди, тупроқ упадек майин кўчиб ағдарилар эди. Анови бурчакни охиригача культивация қилмапсан. Ўзи, ерларинг ҳам текис эмас экан.::

Ёш бригадир Ободон Ойим опанинг сўзларини диққат билан тинглади. Чунки унинг маслаҳатлари самимий бўлиб, ҳар бир сўзининг тагида олам-жаҳон маъно бор эди.

— Культиватор тишларини текис ерда бир меъёрда, пастроқ ерга борганда эса сал ботириброқ ҳайдаш керак. Шунда ернинг сатҳи ҳар қалай анча текисроқ чиқади.

Ободон камчиликларини кўрсатиб, яхши маслаҳатлар бергани учун Ойим опага миннатдорчилик билдирди ва айни туш пайти бўлиб қолганлиги учун, уни ҳам ўзи билан бирга дала шийпонига таклиф этди...

Ободон — бригадир, механик-ҳайдовчи. У ўқиб юриб қандай ишлаётган бўлса, бригаданинг бошқа аъзоларини ҳам шундай ишлашга ўргатди. Ойим опанинг берган маслаҳатларидан кейин аввал культивация қилинадиган ерларнинг текис-нотекислигига қараб чиқадиган, сўнг шунга қараб иш қиладиган ва дарҳол ернинг етилган-етилмаганлигини ажратиб оладиган бўлди.

Шундай қилиб, бригада аъзолари ғўзаларга яхши парвариш беришди. Кўп ўтмай уларнинг меҳнати самараси узоқдан ям-яшил бўлиб барқ уриб кўзга ташланиб турадиган бўлди. Қилган ишлари кундан-кун ривож топиб борди. Ишчи кучларидан тўғри фойдаланганлари ҳолда, культивация қилишни яхши тушуниб, уни чуқур механизация талаблари асосида олиб борганлари учун — меҳнат унумдорлигини ошириш билан бирга, кўпгина миқдорда ёнилғи тежаб қолишга ҳам муваффақ бўлдилар.

* * *

Қизғин меҳнат куни охирлаб қолди. Узоқ вақт осмонда сайр этиб юрган қуёш, ҳориб-чарчаб, охири олтин тўп каби юмаланиб бориб, уфққа бош қўйди. Кўк юзида бир парча ҳам булут йўқ. Яқинлашиб келаётган кузнинг баданни жунжиктирувчи шабадаси эсмоқда. Қуёш ётоғига кириб кетиб, қоронғилик чўкди. Осмоннинг у ер-бу ерида бирин-кетин юлдузлар кўрина бошлади. Улар борган сари бир-бирлари билан сирлашаётгандек чарақлай бошладилар. Кўм-кўк майсага бурканган кенг пахта майдонии ўртасидаги овул сукунат қўйнига чўма бошлади. Ободоннинг келгуси ишлари эса эрта саҳарда бошланади.

И. Қобилов таржимаси.

К. РАҲМОНОВ

СОҒИНИШ

(Романс)

Субҳидамда эсган шаббода,
Гулзорлардан ахтарди сени.
Қадаҳларга тўлдириб бода,
Кўп ўғлонлар ахтарди сени.
Денгиз бирдан чайқалиб кетди,
Жилоланди сен деб тўлқинлар.
Сўнгра, тоғлар олиб навбатин,
Сен деб беҳуш ётди кўп йиллар.
Олтин нурин ҳар ён таратиб,
Сен деб қуёш силжиди кўкка.
Ҳатто булбул боғда «оҳ» тортиб,
Сени излаб боқди ҳар ёққа.
Бир-бирини суриб булутлар.
Сени излаб кетди чор томон
Лекин тополмади.:: Чунки ёр,
Юрагимда эдинг ўша он.

Ҳайитмат Расул таржимаси.

К. АДУҚАЙИРОВ

ОНА ЮРТИМ

Сенда ўтган ҳар бир олтин дамларим
Қадрига қандайин етар эканман?!
Киндик қоним томган, юртим
қарзингни
Билмам қачон адо этар эканман?!
Сенда топдим иқболимни, бахтимни,
Ўзга ердан изламадим, йўқ, асло.
Хизматингга доим тайёр турмасам,
Қуруқ ёғоч дегил мени мутлоқо.
Жоним каби ардоқлагум, суюклим,
Сенинг ширин дамларингга ошнаман:
Хизматингга белим боғлиқ, ҳур элим,
Хизматингга ўзим шундай ташнаман.

Т. Каримов таржимаси.

Яқинда тўқимачилар маданият саройи халқ театри Ф. Шиллернинг «Макр ва муҳаббат» асарини саҳналаштирди.
СУРАТДА: леди Мильфорд — Жамила Йўлдошева, Фердинанд — Тўлабой Қаноатов.
Х. Шодиев фотоси.

Янги брошюралар

Яқинда «Ўзбекистон» нашриёти Т. Қурбоновнинг «Моддий ишлаб чиқариш жамият тараққиётининг асосидир» деган брошюрасини нашр этди. Унда тарихий материализмнинг энг зарур масалаларидан бири жамиятнинг моддий ҳаёт шароитлари, уни ташкил этувчи элементлар ва бу элементларнинг жамият тараққиётидаги аҳамияти кўрсатиб берилган.

* * *

«Ўзбекистон» нашриёти З. Ғафуровнинг «Ижтимоий-иқтисодий формациялар ривожланишининг қонуний характери» деган брошюрасини босмадан чиқарди. Брошюра ижтимоий-иқтисодий формацияларнинг юзага келиши, ривожланиши ва ўзаро ўрин алмашинувининг объектив характери, капитализмдан социализмга ўтишнинг тарихий муқаррарлиги, коммунизм иқтисодий тараққиётнинг олий босқичи эканлиги ҳақида кенг маълумот беради.

* * *

«Ўзбекистон» нашриёти М. Усмоновнинг «19 аср охири ва 20 аср бошларидаги ўзбек мутафаккирларининг ахлоқий қарашлари» деб номланган брошюрасини чоп этди. Брошюрада Фурқат, Ҳамза ва бошқа мутафаккирларнинг ахлоқий қарашлари ҳақида маълумот бериш билан бирга, ватанга, халққа муҳаббат, ҳалоллик, ростгўйлик ва бошқа ахлоқий принциплар тўғрисида ҳам фикрлар баён этилган.

* * *

Яқинда Бирлашган нашриёт А. Талабовнинг «Эман» деб аталган брошюрасини ўқувчиларга тақдим этди.

Шу нашриётда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Р. Иззатуллаевнинг «Химия дин «сир»ларини фош этади» деган китоби яқинда босмадан чиқди.

Унда автор ўз иш тажрибалари билан ўртоқлашган. «Химия тилга кирганда», «Кўктош», «Хўжажарроҳ ким?», «Темур қозони», «Фонтан ёнида», «Тошкент зилзиласи ҳақида», «Қариялар ўртасида», «Бой ўғли ёмон қушми?», «Муъжизасиз муъжизалар тажрибаларини тайёрлаш» деган бобларидаги фикрлар ўқувчиларни атеистик руҳда тарбиялашда катта ёрдам беради.

Р. ТИЛЛАЕВ.

Леонард МОУСЛИ.

КИЧКИНА бир ёрдамингиз керак. Мен Фаластин яҳудийсиман, Иветта эса Миср полицияси қўлида. Агар мен бу ҳақда маълумот тўплай бошласам, бунга уларнинг қандай қарашларини биласиз! Расмий бошқармада ишлаётган инглиз сифатида, сизнинг мавқейингиз бошқа. Робби! Мен биламан, бир оғиз гап айтиб қўйсангиз, уни бўшатиб юборишади.

Робби ҳам ўзини бегуноҳ қилиб кўрсатмоқчи бўлди.

— Ахир мен полиция бошқармасига шундоқ кириб беқордан-бекорга буйруқ беролмайман -ку.

— Беролмайсизми? — Хольман унинг кўзларига тикилди.. — ана шу кичкина илтифотингизга яраша хизмат кўрсатган тақдиримда ҳам-а?

— Қандай хизмат?

— Хольман хотиржам деди:

— Кейинги пайтларда сизлар Қоҳирада яшириниб ётган бир кимсани зўр бериб қидиряпсизлар, тўғрими? Менинг нодон, кичкина дўстим Иветта сизларга унинг кимлигини. қаердан топилишини айтиб бера олишига аминман. — Кейин шошиб қўшиб қўйди — лекин бунинг бир шарти бор, албатта агар сизлар уни аввал бўшатиб юборсанглар, кейин мен унга шундай қилгин десам, айтиб беради. Энди мени кечирасизлар, кетишим керак.

— Шошманг, Моше, —деди Робби.

(ДАВОМИ. Боши газетанинг ўтган сонларида.)

Мен ҳам сиз билан борамап...

* * *

Ўша куни эрталаб радиони кузатиш хизмати Ўрта Шарқдаги Британ армияси штабига махфий бюллетень топширди. Унда шундай дейилган эди; «Қоҳирадаги янги тўлқинли махфий радиостанция ўтган кеча яна эфирга чиқди. У эшиттиришни кодли шифр билан олиб борди. Бу станция илк бор сезиб қолинганидан буён энди биринчи марта код қўлланган жавоб олди. Жавоб станцияси Ўрта ер денгизининг нариги ёғида, деган тахминимиз бор, эҳтимол Грециядадир.»

Роббининг талабига ҳавфсизлик хизмати бошқармасида қуйиб қўйгандек ўзига ўхшаб кетадиган майор Альфред Сэнсом сабрсизлик билан кескин жавоб қилди:

— Кабаре қизлари билан шуғулланиб ўтиришга вақтим йўқ. Бошқа ишлар билан бандман. Бу масалада эртага учрашинг.

Робби шундай деди:

—Тентаклик қилма Сэмми. Эртага кеч бўлиши мумкин: Сен Хольманни танийсан, керак бўлган пайтда у эҳтиёткорлик билан иш тутади ҳамда ўз агентлигига бизга берган маълумотдан кўра кўпроқ маълумот беради. Лекин унинг бизга бирор марта ҳам ёлғончилик қилганини билмайман. Бу қиз ўшанинг агенти. Хольман ўша қизни бўшатиб юборишларини истайди, дейишга менда ҳамма асослар бор.

— Унда нега бўлмаса шахсан менинг олдимга келмади! — Сэнсом аччиғланди. Кейин Роббига кўз қири билан қараб сўзида давом этди. — Бунинг устига шахсий равишда жосус ахтаришга унинг ҳеч қандай ҳаққи йўқ. Унга айт, эртага олдимга кирсин.

— Менга қаранг,— кутилмаганда кескин гап бошлади Робби. — Бу қиз бизлар ушлаб олмоқчи бўлаётган жосусни топган деб фараз қилса бўладиган ҳамма далилларга эгаман. Шу қизнинг бизни ўша жосуснинг олдига бошлаб боришини истайсизми, йўқми?

Сэнсом илжайиб қўйди.

— Бу уйдирма. Хольман ўз агентини бўшатиб олмоқчи, вассалом. Вазият қанчалик оғир бўлишидан қатъий назар, энди биз ҳеч кимнинг ёрдамига муҳтож эмасмиз.— У бироз индамай турди-да, кейин тантанавор давом этди, — жосусларнинг қаерда яшириниб ётганини биламиз, уларнинг икки кишилигидан ҳам хабардормиз. Ўша жойни ўраб олганмиз, жосуслар қайтиб келишлари билан уларни қўлга туширамиз.

У селекторнинг переключателини шақиллатди.

— Сержант, бу сизмисиз? Қандай янгиликлар бор?

— Ҳечқандай янгилик йўқ, сэр. Вахдия ҳозиргина ишора берди. Баржада ҳали ҳам ҳечкимдан дарак йўқ.

— О, кей! Йигитларга айтиб қўйинг, улар қайтиб келмагунча ўзларини сездириб қўйишмасин.— У Роббига ўгирилди.— Ўз қўл остимдагилардан бирига гадойчасига кийиниб олиб. Замалекедаги сузар уйлардан бирида турадиган икки кишини кузатишни топширдим. Мен булар Миср контрабандистлари деб ўйлаган эдим.

(Давоми бор)

Спорт Спорт

УСТОЗ ВА ШОГИРДЛАР

...Гиламда қизғин кураш боряпти. Йигирма нафар ёш жуфт-жуфт бўлиб эркин курашнинг турли усулларини ўрганишяпти. Кураш кишидан чаққонлик, тезлик ва маҳоратни талаб қилади. Бунинг учун тинимсиз машқ қилиб, маҳоратни ошириш керак.

Шу пайт гилам устида «жанг» қилаётган икки ёшдан бири хатога йўл қўйган эди, рақиби кураш усулларидан бирини қўллаб унинг курагини осонлик билан гиламга тегизди. Буни кузатиб турган тренер ҳалиги енгилган ёшнинг камчиликларини кўрсатди, рақиб ҳужумга ўтганда ҳимоянинг қандай усулларидан фойдаланиш кераклигини уқтирди. Ўзи ҳужум қилиш ва ҳимояга ўтишнинг бир неча усулларини кўрсатиб, курашаётган бошқа ёшларни кузата бошлади.

...Дарвоқе ёшлар устози тренер Обид Назиров ҳам дастлабки спорт одимини ана шу ёшлар сингари бошлаган эди. У оддий машқлардан кейин кичик-кичик мусобақаларда қатнаша бошлади. Тинимсиз машқлар уни Иттифоқ мусобақалари сари етаклади. Интилганга толе ёр деганларидек, Обид дастлабки орзусига эришди. Кўксини СССР спорт мастери деган нишон безади. Мана етти йилдирки, у «Меҳнат резервлари» кўнгилли спорт жамиятида тренерлик қилиб, эркин курашнинг ўзига хос сирларини ёшларга ўргатиб келяпти.

...Мана кечаги шогирд бугун устоз. Шогирдликдан устозликкача бўлган машаққатли аммо, шарафли йўлни босиб ўтган Обид бугун тренер. У тренерлик фаолияти мобайнида анчагина қобилиятли спортчиларни тарбиялади.

1967 йили «Меҳнат резервлари» кўнгилли спорт жамияти Бутун иттифоқ мусобақасида Ўзбекистон вакиллари фахрли учинчи ўринни эгаллашди.

— Ўтган йилги натижалар қандай бўлди?— деб сўрадик Назировдан.

— 1968 йил биз учун жуда қувончли бўлди. «Меҳнат резервлари» жамиятлари вакиллари умумкоманда ҳисобида биринчи ўринни эгаллашди. Шахсий биринчиликда шогирдларимдан Н. Насимов, Қ. Асрақулов ва В. Кимлар чемпион номини, Ҳ. Мирзараҳимов, П. Хартоненколар иккинчи ўринларни ва кўпчилик ёшлар мукофотли ўринларни эгаллашди.

Шу билан бирга, разрядли спортчилар тайёрлаш ҳам кўнгилдагидек бўлди. Ўтган йили тренер ўз шогирдларидан икки спорт мастери, олтита биринчи разрядли спортчи тайёрлаши керак эди. Уч спорт мастери, иккита мастерликка номзод ва ўнта биринчи разрядли спортчи тайёрланди.

Ўтган йилги муваффақиятлардан бири Фрунзеда бўлиб ўтган Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари ёшлари ўртасидаги мусобақа натижасидир. Бу мусобақада унинг шогирдларидан Х. Мирзараҳимов, В. Ким ва М. Маҳбубовлар биринчи ўринларни эгаллашиб устозларини беҳад хурсанд қилишди. Шогирдлардан Қ. Асрақулов ҳозирда СССР терма командаси аъзоси.

Биз тренердан яқин келажакдаги мусобақалар ва уларга тайёргарлик ҳақида сўрадик.

— Март ойида Минск шаҳрида эркин кураш бўйича ёшлар ўртасида СССР биринчилиги бўлади. Биз ана шу синовга пухта ҳозирлик кўрмоқдамиз.

М. РАҲИМОВ.

СУРАТДА: тренер О. Назиров шогирдлари билан машғулот пайтида.

«ТОРПЕДО» ҒАЛАБАСИ

Болгариянинг Пловдив шаҳрида меҳмон бўлиб турган Москва автозаводчилари маҳаллий «Локомотив» футболчилари билан беллашдилар. Ҳисобни «Торпедо» марказий ҳужумчиси Э. Стрельцов очади. Орадан саккиз минут ўтгач Манов ҳисобни тенглаштирди. Ўйиннинг иккинчи бўлимида москвалик Ғуломхайдаров ва Шалимовлар. «Локомотив» дарвозасига яна 2 тўп урдилар. Ўйин 3:1 ҳисоби билан «Торпедо» фойдасига ҳал бўлди.

ТЎРТ ТЎП УРИЛДИ

Покистонда меҳмон бўлиб турган Марказий Армия Спорт клуби футболчилари Покистон терма командаси билан учрашдилар. Учрашувда армиячилар рақиблари устидан 3:1 ҳисобида ғолиб чиқишди. Тўпларни Федотов (иккита) ва Шчербаков киритдилар.

редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Радио

10 март

ДУШАНБА

18.00 «Янги марралар сари». Қорақалпоғистон область партия комитети бўлим мудири А. Бекманов суҳбати (русча).

18.10 «Давид Ойстрах». Музикали эшиттириш (русча).

19.20 Татар куйлари.

20.00 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси.

21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).

21.10 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт.

21.55 «Саломатлик — туман бойлик» (ўзбекча).

22.30 Театр микрофон олдида. Ҳамза номли театр «Фурқат» спектаклининг монтажи.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 С. Юдаков. «Менинг Ватаним» кантатаси.

19.30 «Музикали календарь» (русча).

20.00 Ленин ҳақида ҳикоялар (тожикча).

20.20 «Сегоҳ» мақомидан парчалар.

21.00 Байрон шеърлари (ўзбекча).

21.40 Москва. Миллионлар ленинча университети.

11 март

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт.

8.25 Ўзбек халқ куйлари.

9.30 Ўзбек композиторларининг камер куйлари.

10.10 Эстрада миниатюралари (русча).

10.30 С. Василенко. «Оқ билак» балети ҳақида суҳбатли концерт (ўзбекча).

11.15 «Фан ва ишлаб чиқариш» циклидан (ўзбекча).

11.30 Халқ талантлари концерти (ўзбекча).

12.45 «Замондошларимиз» деган адабий эшиттириш. Р. Меламеднинг «Пешинда» деган радиоочерки (русча).

13.30 Вокал ансамблларининг концерти (русча).

15.15 «Рус адабиёти классиклари». Н. В. Гоголь. «Ўлик жонлар» радиоинсценировкаси (ўзбекча).

16.10 «Ўзбекистон композиторлари». М. Бурҳонов.

16.50 «Правда» газетасининг обзори.

18.00 «Қишлоқ меҳнаткашларининг ленинча вахтаси» деган эшиттириш (русча).

18.10 Шаҳарлар ҳақида қўшиқлар (ўзбекча).

18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча).

19.20 Сайловчилар учун концерт (ўзбекча).

20.00 «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси.

20.30 Ёшлар учун концерт (ўзбекча).

21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат.

21.10 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт.

21.30 «ЛЕНИННОМА» программаси (русча).

22.20 Рақс куйлари (ўзбекча).

22.40 «Жаҳон прогрессив адабиёти». Леонард Косичев. «Хемингуэйнинг сўнгги кунлари» (ўзбекча).

23.15 Кечки концерт (ўзбекча).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Классик куй шинавандалари учун. М. Глинка ва П. Чайковский асарларидан концерт.

9.15 Реклама ва эълонлар.

19.00 Буюк итальян шоири Торквато Тассо туғилган куннинг 425 йиллигига бағишланган эшиттириш (ўзбекча).

19.30 Совет Армияси жангчилари учун концерт (русча).

20.00 Тожикистон композиторларининг қўшиқлари.

20.30 Қорақалпоқ куйлари.

20.50 «Беловежье». Белоруссия радиосининг эшиттириши (русча).

21.00 «Абадий барҳаёт жасорат» деган радиокомпозиция (ўзбекча).

21.40 Москва. Миллионлар ленинча университети.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 «Созандалар билан учрашув» (русча).

17.30 Оркестр куйлари.

Телевизор

10 март

ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатишлар программаси.

18.00 Болалар учун. «Қувноқ давра» (ўзбек тилида).

Рус тилида:

18.25 Телевизион янгиликлар.

18.40 Совет Армияси жангчилари учун. «Ҳозир қаердасиз қуролдош дўстлар?».

19.00 «Ўтган кунлар нури». Ҳужжатли фильм.

19.20 В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «Революция доҳийсига».

19.45 Реклама ва эълонлар.

19.50 Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида:

19.55 Телевизион янгиликлар.

20.10 Халқ контроли экрани.

20.40 «Ҳайвон ови». Телефильм.

21.00 Ўзбекистон харитасидаги янги районлар.

21.30 «Сергей Лазо». Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.40 Кўрсатишлар программаси.

19.45 Телевизион янгиликлар.

20.00 Композитор А. Баланчивадзе. Эшиттириш Тбилиси шаҳридан олиб кўрсатилади.

20.45 «Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун».

21.00 «Пионерия» телевизион агентлиги.

21.30 «Ленинча миллионлар университети». Марксча-ленинча фалсафа асослари. «Материалистик диалектика категориялари».

22.00 М. Авезов. «Айман Шолпан». Телевизион музикали спектакль.

23.15 «Зангори экран» ҳафталиги.

23.30 «Вақт» информацион программаси.

00.15 Москва кўрсатишларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

Рус тилида:

18.00 «Биринчи қадамлар». Репортаж.

18.30 Экран — болаларга.

19.00 Янгиликлар.

19.15 Ҳужжатли фильм.

Тожик тилида:

20.30 «Зангори антология».

20.45 «Шундай ҳам бўлади». Бадиий фильм.

22.15 Телеспектакль премьераси.

11 март

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида:

18.00 Болалар учун. «Машенькаинг кўчаси». Кинофильм.

18.15 Телевизион янгиликлар.

18.30 «Пропагандист». Тележурнал. Ўзбекистон ССР маҳаллий Советларига сайловлар олдидан.

19.00 «Болтиқ депутати». Бадиий фильм.

20.30 Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида:

20.35 Телевизион янгиликлар.

20.50 Ўн минут музика.

21.00 «Романтика» телетеатри. Ж. Жумаканов. «Менинг қора кўзли синглим».

21.40 Мирза Ғолиб. Ижодий портрет.

22.00 Даврларнинг ҳаёт қўшиқлари бор.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.55 Кўрсатишлар программаси.

20.00 Телевизион янгиликлар.

20.15 «Чашма». Фольклорчилар клуби.

21.00 Болаларга ҳайвонлар ҳақида эшиттириш.

21.30 «Ленин мактабининг пропагандистлари». Е. Ярославский.

22.00 «Нгуен Ван Чой». Бадиий фильм.

23.30 «Вақт» информацион программаси.

00.15 Москва кўрсатишларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 ОЛМАОТА ТЕЛЕСТУДИЯСИНИНГ КЎРСАТИШЛАРИ.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

20.00 Классик куй саҳифаларидан.

Рус тилида:

21.00 «Крылов топишмоқлари». Илмий-оммабоп фильм.

21.20 «Очилган қўриқ». Бадиий фильмнинг биринчи серияси.

Кино

10 — 11 МАРТДА

Кашмирдаги севги (1-2 серия)— САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН» НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Виринея — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА —11/III да Мудҳиш айбнома, 12/III да Пардона.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 10/III да Жон қизлар, 12/III да Махтум-қули.

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ нинг 12 - МАГАЗИНИДА (Навоий кўчаси, 18 уй) 10 мартдан 15 мартгача Тошкент тўқимачилик комбинатида чиқарилган ип-газламаларнинг

САВДО КЎРГАЗМАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Кўргазмада 150 дан кўп турли ип-газламалар қўйилади.

Харидорлардан савдо кўргазмасига бориб ип-газламаларнинг ассортиментини яхшилаш учун ўзларининг фикр мулоҳазаларини билдиришларини сўраймиз.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРЛАШГАН НАШРИЁТИГА катта бухгалтерлар, электромонтёрлар, вентиляция ускуналари ва кондиционлаштириш бўйича слесарлар, шлифовкачилар, тунукачилар, лифтёрлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Правда Востока кўчаси, 26 уй.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1969 йил 20 март кундуз соат 2 яримда В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети механика-математика факультетининг илмий даражалар бериш бўйича илмий совет мажлисида (Университет кўчаси, Студентлар шаҳарчаси, бош корпус, Г-303 аудитория) физика-математика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Ш. Р. Исанов: «Сенков системасидаги йиғма темир-бетон тўғонларнинг сейсмик мустаҳкамлиги» деган темада

Диссертация билан кутубхонада танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10 уй).

* * *

1969 йил 20 март кундуз соат12 да Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг илмий совети мажлисида (60 аудитория) қишлоқ хўжалик фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Г. Н. Машарипов: «Хоразм области шароитида маккажўхори ва оқ жўхори ҳосилдорлигига кўчат зичлигининг таъсири» деган темада.

А. А. Юлдашев: «Паркент сергўшт, жундор қўйлари ва уларнинг насл сифати» деган темада

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Тошкент области, Орджоникидзе райони, 4-уй).

* * *

1969 йил 20 март кундуз соат 2 да В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети тарих факультетининг илмий даражалар бериш илмий совети мажлисида (Университет кўчаси, студентлар шаҳарчаси, ТошДУ бош корпуси, Г-304 аудитория) тарих фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

М. Н. Гуревич: «Ўзбекистон Компартияси хўжалик вазифаларини ҳал қилишда касаба союзларининг ролини ошириш учун курашда (1951 — 1958 йиллар)» деган темада;

А. Усмонов: «Ўзбекистон Коммунистик партиясининг қишлоқ меҳнаткашлари орасида олиб борган оммавий— сиёсий ишлари (1946 — 1950 йиллар)» деган темада

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

Чилонзор массиви районидаги «Узэлектромонтаж» махсус трестининг ТОШКЕНТ 2-монтаж БОШ ҚАРМАСИГА махсус машиналарга шофёрлар (меҳнат ҳақи-вақтбай-мукофот тариқасида), ҳамма разряддаги электр монтёрлари, қоровуллар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент-18, Коммунальный сквер, 11 уй, кадрлар бўлими (7, 8, 10, 11 трамвайларнинг «Лахутий» бекати).

«УЗХОЗТОРГ»НИНГ РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ БАЗАСИГА катта бухгалтер ревизор, бухгалтерлар, ҳисоб машиналарига таксировшчиклар, баҳо бўйича иқтисодчилар, сараловчилар, экспедиторлар, склад ишчилари

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «XXI — Партсъезд» массиви қурувчилар кўчаси, 1-уй (30 автобуснинг сўнгги бекати). Телефон 1-1-23-87.

Реклама ва эълонлар

Тошкент оқшоми 4 бет. 10 МАРТ, 1969 й.

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари шаҳар хўжалиги бўлимлари 33-29-42, адабиёт санъат ва маданият бўлими 33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари— 33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари иллюстрация бўлимлари 33-27-57, ахборот бўлими —33-65-57; эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Индекс 64579.

НАШР. 2699

Р. 02742